

MORAŠICKÝ OBČASNÍK

obcí Morašice, Řikovice, Lažany a Višňáry

číslo 85 rok 2024

**Něco končí
a něco nového
začíná...**

OBECNÍ ÚŘAD O PRÁZDNINÁCH

Oznamujeme, že během letních prázdnin bude v pondělí zkrácena doba úředních hodin obecního úřadu a sběrného dvora, a to **do 16.00 hodin**.

Od **5. 8. do 9. 8.** bude obecní úřad z důvodu dovolené **uzavřen**. Sběrný dvůr bude v provozu.

V tomto termínu bude omezen i provoz České pošty na naší pobočce v Morašicích. Podrobnější informace budou v předstihu ještě upřesněny.

KNIHOVNA O PRÁZDNINÁCH

Od **12. 7.** bude knihovna uzavřena. Znovu otevřena bude v pátek **16. 8.**

CO JSME V ROCE 2023 UDĚLALI PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ?

Díky našim obyvatelům se obec Morašice může za rok 2023 pochlubit výsledky sběru vysloužilého elektrozařízení předaného ke zpětnému odběru společnosti Elektrowin o celkové hmotnosti 5,92 t. Každý obyvatel tak odevzdal průměrně 7,86 kg spotřebičů. Ušetřili jsme tak spotřebu elektřiny a snížili produkci skleníkových plynů. Nespotřebovali jsme ropu, železnou rudu, měď a hliník, které jsou potřebné pro průmyslovou výrobu. Nahradili jsme je právě recyklací odevzdaných spotřebičů.

PRO KRÁSNĚJŠÍ OBEC

Pro naši obec dělají mnoho i nenápadní pánové. Jak začne jaro, tak vyjíždějí denně pan Jareš a pan Lněnička a s nimi i Monika Trávníčková upravovat všechny veřejné prostory v obcích. A že jich není málo! Zasloužili by velké poděkování od všech, co zde žijeme.

Zdeňka Fikejzová

Děkujeme za veřejné poděkování. Někteří občané si také jejich práce váží a chválí je přímo při práci. To nás opravdu těší, že i tato důležitá práce je občany oceněna. I my si myslíme, že opravdu nezahálají a pečlivě pracují.

Pro naše pracovníky jsme na letošní sezónu pořídili traktorový mulčér SECO. Tento stroj jim výrazně ulehčí a zrychlí práci. Je to opravdu velká pomoc, protože udržovat čtyři obce dohromady není jednoduché. Dříve sekali hodně obecních ploch občany pro svoje domácí zvířata. S postupným úbytkem hospodaření na venkově tato práce náleží již plně obecním pracovníkům.

Prosíme občany o trpělivost a pochopení. Rozloha obecních pozemků je opravdu velká, proto nelze všechno posekat během jednoho týdne. Důležitou roli hraje také počasí. A když už máme všechno posekáno, můžeme začít znovu. Tam, kde se začalo, je tráva opět k sekání. Do toho všeho musíme řešit i jiné provozní věci v obci.

OPLOCENÍ MULTIFUNKČNÍHO HŘIŠTĚ

Z důvodu již nebezpečného a poškozeného oplocení multifunkčního hřiště jsme zkusili požádat Pardubický kraj o dotaci. Uspěli jsme a krajem nám byla přidělena krásná částka 260 000 Kč z Programu C1: „Podpora výstavby, rekonstrukcí a oprav sportovních zařízení, pořízení investičního movitého majetku sportovních zařízení a organizací“. Ted' už nás jen čeká samotná realizace oprav.

VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2024

Děkujeme všem našim občanům, kteří vyjádřili 7. a 8. 6. svůj názor a postoj ve volbách do Evropského parlamentu. V obou volebních místnostech byla nad naše očekávání překvapivě vysoká volební účast. V okrsku č. 1 se dokonce ihned po otevření místnosti vytvořila menší fronta. Volby v našich obcích proběhly bez problémů. Děkujeme všem členům komise za jejich čas, který strávily ve volební místnosti.

Další volby nás čekají hned na podzim. 20. a 21. 9. budeme volit krajské zastupitele a zástupce do Senátu.

MATEŘSKÁ ŠKOLA – TŘETÍ PAVILON

Přemýšleli jsme, co s třetím nevyužívaným pavilonem mateřské školy. Školka tento prostor využívá jen jako sklad a kancelář paní účetní, zato v základní škole bojují s prostory. A tak jsme nechali zpracovat projekt na rekonstrukci tohoto pavilonu. Podali jsme žádost o dotaci z Ministerstva pro místní rozvoj na akci Stavební úpravy MŠ Morašice, pavilon „C“.

Realizací projektu dojde k zásadní rekonstrukci pavilonu a ke změně užívání na školní družinu. Žádost byla kvalitně zpracována a my se tak ocitli na seznamu podpořených projektů. Schválená dotace je ve výši 8 milionu Kč. Proběhlo už výběrové řízení na zhotovitele stavby, tím se stala firma z Proseče, Stavitelství-Háněl, s. r. o. V následujících měsících již čeká třetí pavilon na svoji rekonstrukci.

REVITALIZACE ZAHRADY – MATEŘSKÁ ŠKOLA

Máme zpracovaný projekt na revitalizaci celé zahrady u mateřské školy. První dotace na celou zahradu nám nedopadla. V současné době při rekonstrukci třetího pavilonu ani není logické revitalizovat celou zahradu. A proto jsme zkusili podat dotaci pouze na část zahrady přes MAS Litomyšlsko, o. p. s. na Státní zemědělský intervenční fond. Tato dotační žádost přišla s kladnou odpovědí ve výši 319 000 Kč. Během těchto letních prázdnin bude zrealizován centrální prvek kolem stávajícího pískoviště. Revitalizaci zbývajících částí zahrady budeme řešit až po rekonstrukci třetí budovy.

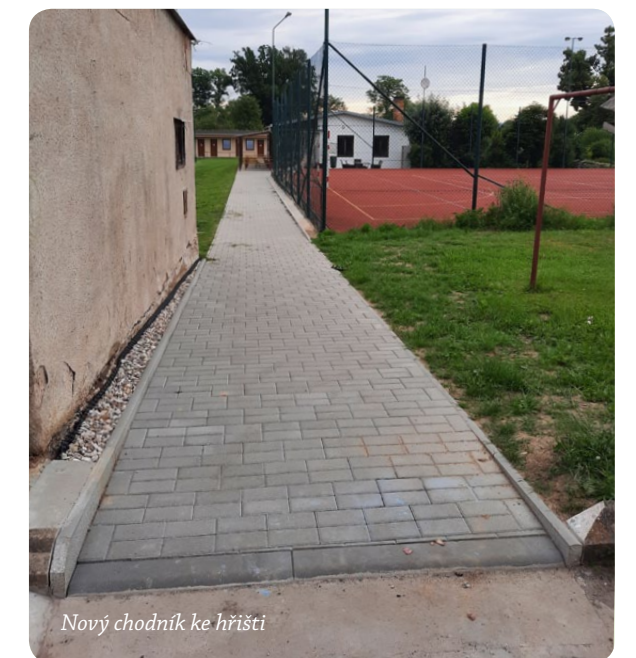
Volební komise v Ríkovicích...

...a v Morašicích

CHODNÍK NA FOTBALOVÉM HŘIŠTI

Chodník kolem multifunkčního hřiště nebyl chodníkem, ale pouze cestou z kamení. Zažádali jsme proto Pardubický kraj o dotaci v Programu obnovy venkova v roce 2024. Byla nám přidělena dotace ve výši 135 000 Kč. Od bytoven u obecního úřadu se už od poloviny dubna můžete na hřiště projít po krásném dlážděném chodníku. Prostor tak získal úplně jiný rozměr.

Nový chodník ke hřišti

VÝSADBA NOVÝCH ALEJÍ

Podpořenou akci, která je financována Evropskou unií v rámci NEXT GENERATION EU bude na podzim výsadba dalších stromů. Na základě rozhodnutí Agentury ochrany přírody a krajiny České republiky byly přiděleny prostředky z dotačního titulu Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny. Obnova silničních alejí pod názvem „ALEJE HRUŠKOVÁ A VIDLATÁ“ byla podpořena částkou 248 352 Kč. Záměrem je výsadba dvou úseků jednostranné aleje podél místních komunikací z Říkovic do Lažan a z Morašice do Vidlaté Seče. Do třetice všeho dobrého. Byla podpořena dotací ve výši 143 361 Kč i výsadba stromů z Říkovic směr Osík, a to pod názvem ALEJ K ŘÍKOVICÍM.

MOJE INSPIRATIVNÍ PRACOVNÍ CESTA

Obec Morašice u Litomyšle myslí na své občany. V rámci svých pracovních cest po kraji jsem navštívila také obec Morašice u Litomyšle. Hned po příjezdu mne vítala usměvavá a energická starostka Pavlína Jarešová, která, ačkoliv je ve svém prvním volebním období, již zanechává v obci výrazný otisk. Paní starostce a jejímu zastupitelskému týmu především moc děkuji za efektivní využití dotačního programu Pardubického kraje, ze kterého se financuje pořízení automatického externího defibrilátoru (AED). Jsem ráda, že i k samotnému umístění a instalaci AED ve vaší obci bylo přistoupeno velmi rozvážně a promyšleně. V případě potřeby bude AED dosažitelné pro každého občana, který by ho potřeboval.

Jsem také ráda, že ve vaší obci došlo ke školení záchrany lidského života. Mým cílem je dostat první pomoc co nejbližší občanům, aby nejen po případné náhlé zástavě oběhu přežili, ale mohli dál žít plnohodnotným životem. Právě v těchto případech jde o minuty a tak je zásah s AED velmi důležitý. Je mi potěšením, že i paní starostka Jarešová je živým důkazem toho, co může dosáhnout aktivní žena v čele obce, když se od počátku svého působení zaměřuje na skutečné potřeby místních obyvatel. „Dělám věci tak, aby našim lidem v obci k něčemu byly. Jako čerstvou radost mám z dotace od Pardubického kraje, ze které nyní opravíme hřiště v Morašicích,“ sdílela se mnou starostka novinku s nadšením.

Schopnosti paní starostky řešit technické a administrativní výzvy s elegancí a efektivitou se doplňují s „další pravou rukou na obci“, se kterou týmově vytváří to pravé zdravé pracovní prostředí a klima. A přesně takový pracovní tandem jsem měla možnost poznat při mé návštěvě u vás v Morašicích, když jsme debatovaly společně i s paní Zuzanou Famfúlikovou z obecního úřadu u vás. Také držím pěsti k nadcházející rekonstrukci vaší mateřské školy, aby šlo vše jak na drátku.

PASPORTY DO DIGITÁLNÍ TECHNICKÉ MAPY

Dalším podpořeným projektem z rozpočtových prostředků Pardubického kraje je neinvestiční dotace v programu Podpora zpracování strategických dokumentů obcí, a to u nás konkrétně na „Pasport místních a účelových komunikací a veřejného osvětlení Morašice“ ve výši 79 008 Kč.

HASIČI V NOVÉM

Také jsme požádali Pardubický kraj o dotaci v projektu Podpora jednotek SDH obcí Pardubického kraje a získali jsme ji ve výši 14 000 Kč na pořízení dvou zásahových oděvů a obuvi pro naši jednotku SDH Morašice.

Paní starostka a paní Matoušková nad našim občanským

Připomínáme, že v případě potřeby defibrilátory najdete:

- u obecního úřadu v Morašicích a
- u bývalé školy v Říkovicích.

V případě nutnosti použití vám dispečer záchranné služby řekne, kde se nejbližše nachází, jaký je PIN k jeho otevření a sdělí postup používání.

Tato návštěva byla pro mne více než jen pracovní cestou, byla inspirativním zážitkem. Odjížděla jsem z Morašic s úsměvem a pocitem radosti z čisté energie, která v obci panuje. Vedení obce přináší do své práce rozhodnost, efektivitu, ale současně laskavost a pečující přístup. Velmi za to paní starostce a jejímu týmu děkuji. Tento přístup je pro mne, jako náměstkyni hejtmána Pardubického kraje a dlouholetou starostku obce Řečany nad Labem, velmi blízký.

Michaela Matoušková,
náměstkyně hejtmána pro zdravotnictví

MORAŠICE REKONSTRUKCE VODOVODU – 1. ETAPA II. STAVBA

Požádali jsme o dotaci z rozpočtových prostředků Pardubického kraje v programu Rozvoj infrastruktury v oblasti zásobování pitnou vodou a odvádění odpadních vod 2024 na realizaci II. stavby 1. etapy rekonstrukce vodovodu v Morašicích. Čekáme na schválení dotace Zastupitelstvem Pardubického kraje. V případě kladného verdiktu se začnou opět během července v Morašicích pohybovat pracovníci firmy VHOS, a. s. (Moravská Třebová) a firmy PROFISTAV Litomyšl, a. s. Budou pokračovat ve výměně starého vodovodního potrubí v další části obce. Tímto prosíme všechny občany o shovívavost a pochopení. Rekonstrukce budou probíhat za Rychtou a směr Makov.

FARNÍ CHARITA LITOMYŠL ROZJÍŽDÍ PROJEKT DOBRÝ ČAS S BABIČKOU

Máte ve svém okolí osamělého seniora, o kterém víte, že by uvítal doprovod na výstavu nebo koncert? Nebo máte babičku či dědečka, kteří tráví celé dny sami doma, ale rádi by si s někým zahráli šachy nebo si jen tak popovídali? Máte sami během týdne chvilku, kterou byste rádi využili smysluplně a věnovali ji dobré věci?

Denně se naše pečovatelky a sestřičky setkávají s osamělými seniory, kteří z důvodu vysokého věku či nemoci nemohou sami ven a postrádají společnost někoho, s kým by mohli trávit čas. Rádi by si s někým popovídali, zahráli karty nebo třeba vyrazili do divadla, ale nemají s kým.

Na základě našich zkušeností se nám podařilo najít způsob, jakým toto vyřešit. Chtěli bychom propojit tyto osamělé seniory s dobrovolníky prostřednictvím našeho Dobrovolnického centra. Tito dobrovolníci budou trávit se seniory pravidelný čas během týdne buď v jejich domácím prostředí, nebo třeba při návštěvě muzea či kina podle přání konkrétního seniora. Služba je poskytována zdarma a nezahrnuje pomoc v domácnosti.

Od podzimu roku 2023 jsme již propojili několik seniorů s dobrovolníky a prvotní zkušenosti i ohlasy jsou velice pozitivní. Do Dobrovolnického centra se nám hlásí především mladí lidé, kteří nabízejí svůj čas, dobrou vůli a ochotu trávit volný čas s dalšími lidmi. Práce se seniory je živá, nabitá emocemi a přináší možnost vzájemného obohacení. Velice bychom

LEKCE JÓGY PRO VŠECHNY

Každý čtvrtek od září 2024
Lektor: Jaroslav Kavka

Zájemci se mohou hlásit u Jany Renzové (ZŠ Morašice) na tel. č. 724 440 844 nebo renzova@centrum.cz.

Přesný začátek a místo cvičení budou upřesněny.

v našich řadách uvítali také dobrovolníky v produktivním věku nebo „čerstvě“ vstupující do důchodu.

V případě, že vás nabídka zaujala, chtěli byste nabídnout svůj čas jako dobrovolník, nebo máte v blízkém okolí seniora, který by uvítal dobrovolníka ve své domácnosti, kontaktujte koordinátorku projektu Mgr. Barboru Burešovou (tel: 604 189 393, email: dobrovolnik@lit.cz).

Za finanční podporu projektu „Dobrý čas s babičkou“ děkujeme Nadaci EP Corporate Group.

Barbora Burešová a Eva Čejková

Mysli srdcem. Staň se dobrovolníkem. Dobrovolnické centrum Litomyšl

Nemůžeme pomoci každému, ale každý může pomoci někomu.

Přidej se taky!

STAŇTE SE DOBROVOLNÍKY U SENIORŮ V DOMÁCNOSTI

Se seniory si budete povídat, hrát karetní hry nebo šachy, předčítat, trénovat paměť, prohlížet fotky nebo vyrazíte na krátkou procházku. Stačí 1 hodina týdně vašeho času!

Dobrovolníky pojistíme, proškolíme a společně se budeme setkávat. Vystavíme potvrzení, které se hodí na příjmačky nebo do životopisu!

Prožijte někomu jeho den, dozvíte se spoustu životních moudrů a navážete blízký vztah.

Vhodné pro zájemce od 16 let.

Blíží informace: Dobrovolnické centrum při Farní charitě Litomyšl, Bělidla 592, 670 01 Litomyšl

Tel.: +420 733 741 091, E-mail: dobrovolnik@lit.cz, Web: www.dobrovolniklitomysl.cz, Facebook: Dobrovolník Litomyšl, Instagram: @dobrovolniklitomysl

Farní charita Litomyšl

DESINKA OPĚT TANČILA

Neděle 24. 3. byla věnována všem seniorům z obcí Mikroregionu Desinka. Tradiční setkání opět proběhlo na Skalce v Lubné. Letošní ročník byl výjimečný. V rámci tohoto setkání proběhla malá oslava 25. výročí založení Mikroregionu Desinka. Na toto setkání byli pozváni také zakladatelé a starostové členských obcí, kteří jsou spojeni s činností celého mikroregionu. Celé odpoledne zpříjemnila kapela JUNIOR II se zpěvákem Radkem Klusoněm. Kapela hrála české a československé hity a písně interpretů od 60. do 90. let minulého století. Nezapomněli zahrát ani oblíbené lidové písně. Nedělní odpoledne si užila i početná skupina našich seniorů.

Taneční odpoledne v příjemně zaplněném sále

UKLIÐME NAŠE OBCE

Jako každý rok v dubnu tak i letos 6. 4. jsme organizovali úklid obce a okolí v rámci celorepublikové akce Uklidme Česko. I když společné prostranství a okolní krajinu uklízíme dvakrát ročně nebo při běžných procházkách, stále nacházíme hodně nepořádku. Tradičně sbíráme do pytlů nespočet plechovek od nápojů, PET lahví a igelitových pytlíků, ale i daleko větší odpad, který patří na sběrný dvůr. Výjimkou nejsou pneumatiky, elektro spotřebiče, gauče nebo třeba velké kovové předměty.

Děkujeme všem občanům z Morašic a Říkovic, kterým znečištění přírody není lhostejné, a aktivně se zapojili do tohoto skvělého projektu. Poděkování patří i žákům a učitelům z naší základní školy, kteří se vydali také do přírody a pomohli uklidit nepořádek z okolní krajiny.

Správná nedělní beseda

 PLASTY NÁPOJOVÉ KARTONY	 PAPÍR	 SKLO	 KOVY	 BIOODPAD
DO ŽLUTÉHO KONTEJNERU PATŘÍ: • PET lahve od nápojů • fólie, sáčky, tašky • obaly od kosmetiky a drogerie, polystyren • kelímky od jogurtů a mléčných výrobků • ostatní plastové předměty • nápojové kartony od mléka, džusů, mléčných výrobků NEPATŘÍ: • PVC, linolea, guma, molitan • plasty znečištěné oleji a chemickými látkami • nápojové kartony znečištěné zbytky potravin jaktridit.cz	DO MODRÉHO KONTEJNERU PATŘÍ: • noviny, časopisy • kancelářský papír • reklamní letáky • knihy, sešity, krabice • lepenka, karton • papírové obaly a sáčky • nevádi papír s kancelářskými sponkami NEPATŘÍ: • mokré, mastné nebo jinak znečištěný papír • uhlíky a voskový papír • použité plenky a hygienické potřeby tondaobal.cz	DO ZELENÉHO KONTEJNERU PATŘÍ: • lahve od vína, alko i nealko nápojů • tabulové sklo z oken a dveří • sklenice od kečupů, marmelád • rozbité skleničky • sklo od zavařenin NEPATŘÍ: • keramika, porcelán, varné sklo • autosklo • drátované sklo • zrcadla, pokovené sklo • sklokeramika trideni.cz	DO ŠEDÉHO KONTEJNERU PATŘÍ: • nápojové plechovky • plechovky a konzervy od potravin • ostatní kovové předměty z domácnosti (sponky, zátky apod.) • kovová víčka ze zavařovaček • allobal NEPATŘÍ: • obaly znečištěné zbytky potravin a nebezpečnými látkami • baterie, domácí elektrospotřebiče ekokom.cz	DO HNĚDÉHO KONTEJNERU PATŘÍ: • zbytky z ovoce a zeleniny • tráva, listy • zbytky pečiva a obilnin • skořápky, sedliny z kávy a čaje • papírové kapesníky • utěrky, sáčky • popel ze dřeva NEPATŘÍ: • bioodpad v plastových pytlích • živočišné zbytky (maso, kosti) • komunální odpad • cigarety a nedopalky samosebou.cz

DO MORAŠIC PŘILETĚLA ČARODĚJNICE

V úterý 30. 4. v 17.30 hod. jsme se opět po roce sešli na hřišti. Celý den panovaly obavy, zda budeme moct hranici vůbec podpálit. Foukal silný vítr a nedoporučovalo se zakládat oheň. Naštěstí se k večeru vítr trochu utiřil a zákaz pálení ohňů nařízen nebyl.

„Hranice hoří!“ Takto jásalý děti, které se z ní těšily asi nejvíce. Všichni hasiči byli připraveni - malí, velcí, a dokonce i na invalidním vozíku. Džberovka byla taktéž v akci a z toho všeho dětská radost k nezaplacení. Letošní čarodějnice hořela pomalu a byla nádherná. Na místě samozřejmě nechyběl stánek s občerstvením a ohýnek na opékání. Během příjemné sousedské besedy jsme si i zazpívali při kytarě. Do svých domovů jsme se rozcházeli až v nočních hodinách. Ještě jednou děkujeme všem, kdo si s námi přišli užít poslední dubnový den.

Jéé, koukejte, už to hoří!

Buřtový opékací „bar“

Parta malých hasičů drží stráž.

SPORTOVCI Z MORAŠIC

Letos se do Říkovic na první máj vydali i sportovci z Morašic. Atleti, tenisté, fotbalisté a další sportovci se zúčastnili prvomájového průvodu. Jak už to někdy bývá, i sportovci se mohou zranit a přivodit si úraz. Aby se i oni této akce mohli zúčastnit, byli sportovní invalidé přepravováni v doprovodném hasičském autě.

DŮCHODCI NA VÝLETĚ

Autobus plný našich důchodců se vydal 9. 5. na tradiční jarní výlet tentokrát do Pardubic, kde jsme měli zajištěnou komentovanou prohlídku Automatických mlýnů, národní kulturní památky. Seznámili jsme se s historií a architekturou tohoto jedinečného místa a prohlédli si budovu Sila/Nadace Automatických mlýnů. Celá prohlídka byla zakončena návštěvou střechy sila, kde jsme byli odměněni fascinující panoramatickou vyhlídkou na celé Pardubice a Kunětickou horu.

Poté jsme přešli do vesnice Praskačka u Hradce Králové do Muzea bednářství Jaroslava Tománka. Pavel Tománek otevřel toto museum jako hold poctivé práci svého pradědečka. Prohlédli jsme si bednářskou dílnu s hotovými výrobky různých velikostí a typů včetně historických dokumentů, předmětů a nářadí. K vidění byla sbírka více než 250 hoblíků různých typů a velikostí z různých zemí. I naši pánové si vyzkoušeli udělat dřevěný závit, paní starostka zase opracovávala dřevo na obřezníci.

Poobědvali jsme v Selské jizbě v Obědovicích a potom spěchali na další prohlídku jednoho z nejmladších zámků, a to Hrádku u Nechanic. Interiéry zámku, vyzdobené aranžovanými květinami, byly opravdu krásné. Tradiční sladkou tečkou povedeného výletu byla návštěva cukrárny s výbornými zákusky a zmrzlinou v Holicích.

Návštěva Automatických mlýnů.

Bednářská dílna zaujala hlavní pány.

DANIELA OPĚT ZAZÁŘILA

Základní umělecká škola Pardubice Polabiny – Lonkova pořádala 24. 5. v koncertním sále Gočárový galerie Automatických mlýnů Pardubice slavnostní koncert pro žáky, kteří uspěli na soutěžích. Krásné prostředí ještě umocnilo zážitek z vystoupení Daněly Váňové, která svou hrou na akordeon okouzila publikum laické i pedagogické. Pro Danělu koncert představoval jakési předkolo pro nadcházející mezinárodní akordeonovou soutěž v chorvatské Pule od 6. do 10. 5., kde v konkurenci 27 hráčů z celého světa opět obstála. Získala Zlaté pásmo s nejvyšším bodováním ze všech akordeonistů z Čech. Daněle velice gratulujeme a přejeme hodně štěstí v nadcházející mezinárodní akordeonové soutěži v Dobřanech.

Ladislava Váňová

Úspěšná mladá akordeonistka Daniela Váňová

SPANILÁ JÍZDA

Slunečného počasí v neděli 12. 5. využili i motorkáři. Spanilá jízda novodobých motorek a čtyřkolek projela naší obcí. Byl to krásný zážitek, protože jich na vyjížďku vyrazilo opravdu hodně.

Jan Hendrych

NEJSILNĚJŠÍ POLÁRNÍ ZÁŘE OD ROKU 2003

Polární záře v pátek 10. 5. byla intenzivně vidět i v našich obcích. Důvodem vzniku polární záře je mimořádně eruptivní aktivita Slunce v prvních dnech letošního měsíce května. Fotografie pořízené z Morašic a Říkovic ukazují, co dokáže sluneční vítr a magnetosféra Země.

Úchvatná noční podívaná z Morašic

SLAVNOST PRO NAŠE MAMINKY

Druhá květnová neděle patří oslavě jedné z nejdůležitějších osob v našich životech – naší maminky. V Morašicích jsme tento svátek oslavili v pondělí 13. 5. Ženy z Morašic a Říkovic napekly všelijaké dobroty a místní rozhlas zval všechny maminky, babičky i prababičky do zasedací místnosti obecního úřadu.

O kulturní zážitek, při kterém se nejdříve mamince leskly oči, se postarali žáci ZUŠ Dolní Újezd pobočky Morašice s celou první třídou místní ZŠ. Je to opravdu letos rarita, že se sešla celá první třída plná úžasných a nadšených zpěváků. Pod křídla si je vzala paní učitelka Monika Sychrová a spolu s jejím ZUŠkovým souborem připravili krásný a pestrý program. Zasedací místnost doslova „praskala ve švech“. Účast byla velmi hojná.

Prvněáci rozdali maminkám přáníčka, která vyrobili se svou paní učitelkou Ivanou Rejmanovou. Ženy z obecního úřadu se postaraly o vynikající občerstvení, a tak si myslím, že každá maminka odcházela spokojená s kytičkou domů.

„V srdci matky je speciální místo,
kde láska nikdy neskončí.“

„Matčina láska je jako palivo,
které umožňuje normální lidské bytosti
udělat nemožné.“

Monika Sychrová

PŘÍJEMNÉ NEDĚLNÍ ODPOLEDNE

Květnové nedělní odpoledne bylo pohlazením pro všechny zúčastněné. V Měrašicích 19. 5. jsme se konečně dočkali koncertu pěveckého sboru RAKOS, který nás z důvodů nemoci bohužel nemohl navštívit již v zimě. V kostele sv. Petra a Pavla sbor pod vedením dirigentky Heleny Pulkrábkové uvedl hudebně-literární pásmo Popelka Nazaretská. Autor textů je Václav Renč a hudbu složil Vít Petrů. S velkým prožitkem recitovala Jana Mandlová. Provedení radiměřského komorního sboru se smíšeným sborem z našeho kraje a líbezná doprovodná houslisty, kytaristy a flétnistky bylo skvěle navíceno. Na závěr jako přírůbek si mohli dobrovolníci i se sborem zazpívat. Myslím si, že všichni z koncertu odcházeli velmi potěšeni. Po vystoupení měly ženy z farnosti připraveny ještě lákavé moučníky.

Obci a dalším pořadatelům patří velký dík.

Zdeňka Fikejzová

POPELKA NAZARETSKÁ

Něco málo o Popelce Nazaretské, protože příběh tohoto díla je mimořádný.

Autorem textu je básník a dramatik Václav Renč, který skladbu napsal v komunistickém vězení ve věznici Leopoldov. Odsouzen byl na 25 let ve vykonstruovaném procesu s katolickou inteligencí (tzv. Zelená internacionála). Byl propuštěn po 11 letech. Kompozici Popelky Nazaretské tvoří 1 752 veršů. Václav Renč ji ve vězení ukládal pouze do své paměti, papír ani tužku vězni mít nesměli. Část textu byla přesto propašována mimo věznici na cigaretových papírcích. Za následné objevení úryvku díla měl básník uložen rok samoty. Po svém návratu z vězení v roce 1962 už básník nic neupravoval. A jak sám uvádí, dílo vyšlo tak, jak mu bylo na samotkách darováno.

Jaroslava Němcová

AKCE KULOVÝ BLESK

Od středy 22. 5. se v hospodě U Růže děly velké změny. Paní hospodská na zahradě nechala zhotovit pěkné zázemí pro venkovní posezení. Přišla ale s požadavkem na výměnu dveří a okna. A tak jsme vše naplánovali, aby se všechny přeměny provedly při jednom nepořádku.

Z důvodu špatného technického stavu došlo k opravě komína. Zároveň pod krbová kamna byla položena nová dlažba. Kde byly dveře na zahradu, tak je nyní okno. Kde bylo okno, jsou nové dveře. Dveře na zahradu byly totiž v kuchyni a rovněž ve špatném stavu. Když si hosté chtěli jít sednout na venkovní posezení, tak museli projít přes kuchyň.

Všechny práce navazovaly jedna na druhou. Proměnu zakončili malíři, kteří dali prostorům svěží nádech. Díky patří všem za jejich práci a trpělivost při této rychloakci. Veškeré popsané práce a změny proběhly totiž během pár dní, aby paní hospodská mohla opět od úterý vařit. Jak se to všechno povedlo, se můžete přijít podívat a dát si třeba dobrý oběd na venkovní terase.

VÍTÁNÍ OBČÁNKŮ

Tradiční vítání nových občánků se uskutečnilo v neděli 26. 5. v zasedací místnosti na obecním úřadě. Pro slovem paní starostky a zápisem do pamětní knihy jsme přivítali Nathaniela a Benjamin Kubíkovy a Tomáše Šnajdra. Slavnostní průběh doplnily svým vystoupením děti z MŠ a Viktorie Ropková, které si připravily krátké pásmo básniček. O hudební doprovod se postaraly Zuzana Famfulíková a Alexandra Rošková.

Děkujeme rodičům, prarodičům a ostatním příbuzným, že přijali naši pozvánku na milé setkání.

Všem novým občánkům přejeme do života hodně zdraví, štěstí a lásky po boku svých nejbližších!

DEN DĚTÍ VŠEMI SMYSLY

Oblíbená oslava Dne dětí v rámci našeho Mikroregionu Desinka letos proběhla 31. 5. na Chotěnově. Soutěžila mezi sebou jako každý rok družstva mladších a starších dětí z členských obcí. Všechny 13 obcí vyslalo svoje týmy. Naše obec dopravila děti do Chotěnova obecním automobilem a hasičským autem. Zkuste uhádnout, čím všechny děti chtěly jet? Ano, hasičským transitem. Musely se ale mezi sebou dohodnout, protože všichni by se tam nevešly.

Organizátoři zvolili zajímavé téma – Všemi smysly. Všechny úkoly připravené pro děti se k tématu vztahovaly. Aby splnily připravené úkoly, musely děti opravdu zapojit všechny svoje smysly – hmat, zrak, chuť, čich a sluch. Po splnění disciplín na všechny čekal zasloužený oběd. Klasika řízek s chlebem a okurkem nikoho nezklamala, ba naopak jsme si všichni moc pochutnali. Po obědové pauze proběhlo vyhlášení. Tým mladších skončil na 8. místě a starší obsadili místo 12. Déšť urychlil naše loučení, jinak nám po celou dobu počasí přálo. Děkujeme našim dětem za reprezentaci a doufáme, že si svůj svátek v Chotěnově užily.

OPRAVA STŘECH V AREÁLU MORAŠICKÉ FARY

V areálu morašické fary stojí několik dalších budov, které sloužily především pro hospodaření v dobách dřívějších. Nyní jsou většinou využity jako skladiště. I když se podařilo již spoustu věcí vyklidit, stále je toho ještě mnoho na vyklizení. Co je však větší problém, že se nám dlouhodobě na těchto budovách rozpadávají střechy a začíná zatékat.

První vlašťovkou v opravách střech byla brigáda v říjnu roku 2022, do které se zapojili farníci a skauti, kteří pobývali v Litomyšli. Opravila se část střechy na domečku uprostřed areálu. Poté byla pauza a pokračovalo se až na podzim minulého roku, kdy hrozilo zřícení betonové stříšky nad vraty na farní zahradu. Podařilo se mi domluvit s partou ukrajinských dělníků na jejím zbourání a postavení nové z trámů a tašek. Zároveň s tím jsme zastřešili i sousední část ohradní zdi, aby se eliminovalo i zatékání do zdi fary. Jelikož byla letošní zima velmi mírná, domluvili jsme se na dalších potřebných opravách střech. Na dokončení opravy střechy na domečku uprostřed, kde bylo nutno zakrýt hřeben střechy, vyměnit nějaký trám a udělat nové okapy.

Dále jsme pokračovali na střeše spojující tento domeček a velkou stodolu, kde se doplnila část, která při opravě střechy na stodole byla rozebrána a pak nedodělána. Trámoví a latě v tomto místě zce-

Střechy v průběhu oprav

la degradovaly, shnily a bylo nutné udělat tuto část zcela nově. Dále se vybetonovaly patky na dřevěné sloupy, na kterých celá stavba stojí a sloupy bylo nutné prodloužit, neboť zčásti uhnilly a celá střecha byla prověšena. Dodělalo se i oplechování na obou koncích. K tomu jsme začali opravovat i zadní část ohradní zdi, která se již rozpadávala, a hrozilo její zřícení.

Nyní je před námi rekonstrukce celé střechy nad bývalou garáží a stájemi, neboť se začala poslední rok rychle rozpadat a zatéká do budovy. Cena opravy je vyčíslena na 700 000 Kč. Požádali jsme o příspěvek na biskupství na Fond solidarity, prostřednictvím kterého si farnosti pomáhají. Ještě nevíme, kolik nám přispějí. Dále jsme požádali o dotaci z obce, která nám přispěje 49 000 Kč. Musíme však opravit i poškozenou šindelovou střechu na věži kostela.

Ještě jedna věc, která se povedla. Nejsou to střechy, je to nové zábradlí před farou, které pěkně vykoval a instaloval pan kovář Zdeněk Pour, který má dílnu v Říkovicích. Děkuji vám všem, kteří nám při opravách pomáháte.

Zdeněk Mach, probošt

PATRIK NA STUPNI VÍTĚZŮ

Dne 24. 4. se konalo v Benešově u Prahy Mistrovství České republiky juniorů a mladších juniorů v klasickém silovém trojboji. Na skvělém 2. místě v dřepu skončil Patrik Lněnička. V celkovém součtu výkonů obsadil skvělé 6. místo. Určitě ho budete znát. Je to absolvent naší základní školy a člen TJ Sokol Morašice. Také ho můžete někdy vidět na návštěvě u své babičky a dědečka v Morašicích.

Patrik Lněnička

ZPÍVAJÍCÍ LÍPA NA RŮŽOVÉM PALOUČKU

V obci Telecí už po staletí roste mohutná lípa. Říká se, že se na konci 17. století v její dutině ukrýval místní hospodář, aby tu ve skrytu přepisoval oheďy zakázané knihy a písně. Aby si jejich text dobře vybavoval, předzpěvoval si je. Znělo to, jako kdyby zpíval přímo sám strom.

Tři a půl století od těch dob, je tato lípa stále živá. A to dokonce tak, že v roce 2021 byla Zpívající lípa v obci Telecí pro svůj příběh a mimořádnou mohutnost vyhlášena stromem roku.

Majitelka pozemku, na kterém tato výjimečná lípa stojí, paní Mgr. Veronika Dvořáčková, mj. zakladatelka Asociace zástupců českých škol v zahraničí, poskytla dceřinou odnož zpívající lípy na Růžový palouček. Tuto lípu doprovodil z Telecího pan starosta Jaroslav Šimon s praporem obce. U mladé lípy vlál prapor Sboru dobrovolných hasičů Telecí i prapor Sokola Telecí. Zasazení odnože zpívající lípy doprovodil slovem emeritní ředitel ZŠ Telecí PaedDr. Vladimír Honzálek. Právě on před několika lety inicioval vysazení odnože Zpívající lípy na Růžovém paloučku a spolu jsme přenesení doladili.

Projev vítající mladou lípu přednesla také paní Mgr. Barbora Dostálová, starostka obce Újezdec. Čestnou stráž u lípy stál s obecním praporem pan Dostál jr., zástupce obce Újezdec, protože právě do jejího katastru Růžový palouček náleží. Symbolicky s vsazenou lípkou převzal Růžový palouček a všichni zúčastnění ochranu nad tímto mladým stromkem. Slavnostního zasazení lípy se zúčastnili také starostky a starostové či místostarostové okolních obcí Morašice a Makov. Děkuji jim za podporu.

Zpívající lípu i desítky přítomných návštěvníků rozezněly písně v podání dětského sboru základní školy Morašice a ZUŠ pod vedením paní Mgr. Moniky Sychrové. Ta v druhé polovině také spolu s Alexandrou Roškovou několik krásných tematických přednesla. Děkuje dětem a jejich rodičům, že přivítali svými hlasy dceru zpívající lípy na Růžovém paloučku.

Miloš Krejčí,
předseda Spolku přátel Růžového paloučku

PROCHÁZKA PODÉL FIALY

Předtím, než udeřily orkány Kyřil a Emma v letech 2007 a 2008, měl listnatý háj rostoucí podél Fialy a jeho přítoků podobu starého spíše neudržovaného parku.

Koruny mohutných lip, dubů, jasanů či olší splývaly v souvislou střechu. Stínily vodu i půdu pod sebou a lákaly k procházce. Pak přišel onen silný vítr a mnoho starých oslabených nebo potokem podemletých stromů se porouchalo k zemi. Některé zůstaly ležet, aby postupně podlehl rozkladu, další byly zpracovány a odvezeny. Údolí získalo najednou jiný poněkud pralesní charakter, a to nejen díky padlým kmenům, někdy zavěšených v dramatických pozicích na stále ještě stojících stromech. Pralesnímu vzezření přispělo také právě ono narušení příkrovu korun stromových velikánů. Najednou se sluneční paprsky na mnoha místech dostaly až k zemi a příroda hozenou rukavicí okamžitě zvedla. Semenačky mladých stromů rychle začaly bujet na uvolněných místech a prostředí se náhle stalo méně přehledným a prostupným. Někdo by řekl, že „zdužglovatělo“. Rozpad původního stromového patra neustal po zmíněných orkánech, protože starých stromů je tam stále dost, jenom od té doby nedošlo k tak hromadnému polomu či vývratům.

Staré stromy jsou ze své podstaty náchylné k pádu. Jsou oslabené houbami, jmelím i jinými pro ně neblahými vlivy. Proto stále v údolí Fialy příležitostně padají stromy, které už dovršily svůj čas a náš nejčastější procházkový cíl si tak udržuje onen pralesovitý vzhled. V přirozeně fungujícím lese lze na nepřátelé stromů z řad hub, hmyzu a dalších pohlížet jako na doktory lesa, kteří se postarají o oslabené jedince, aby dostali šanci mladí a perspektivní. A to je proces, kterého jsme právě svědky v okolí našeho potoka. Vidět, jak si kousek země sotva za našimi ploty, bere příroda zbavená oteží za svůj, je poučné. Kdy si pamatujeme, jak to tam vypadalo před orkány, bychom možná řekli, že utrpěla estetická hodnota, což je samozřejmě velmi subjektivní měřítko. Nyní ji ale vyvažuje hodnota přírodní, neboť přibýlo odumřelého dřeva, které poskytlé útočiště celé řadě organismů zejména hmyzu a hub, jenž mají v běžném lese jen málo šancí najít vhodné podmínky k životu.

Petr Zehnálek ml.

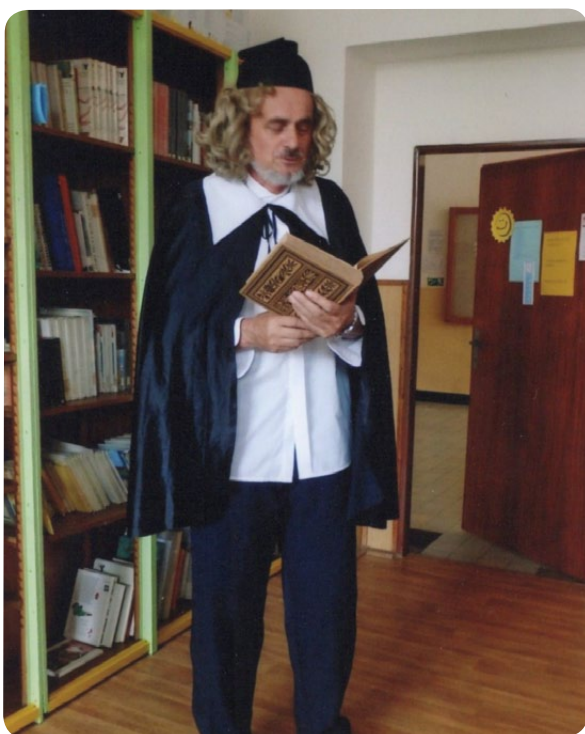

LOUČÍME SE S PANEM UČITELEM KARLEM KOVÁŘEM

Nastal čas, kdy se musíme rozloučit s panem Učitelem Karlem Kovářem. Zaslouženě si po skončení tohoto školního roku bude již plně užívat důchodového věku. A tak jsme se rozhodli mu ještě položit pár otázek, než nám z té naší školy doopravdy odejde. I když věříme, že si na nás udělá čas a přijede k nám někdy na návštěvu vyprávět, jak se mu skvěle daří.

Čím vás práce učitele naplňovala?

V roce 1970 po skončení střední školy jsem měl zájem pokračovat na vysoké škole. Zajímala mne technika, fyzika, a tak jsem chtěl studovat elektrotechnickou fakultu, kde nebylo nutné dělat přijímací zkoušky. Z dlouhé chvíle jsem zkusil přijímací zkoušky na pedagogickou fakultu, zaměření M+Fy, aniž bych od toho něco očekával. Jaké bylo moje překvapení, když jsem otevřel dopis s rozhodnutím o mém přijetí. Bral jsem to však jako jistou výzvu, a tak jsem se dostal k učitelské profesi. Studium fyziky mi dalo možnost dále poznávat různé obory a směry ve fyzice. Díky práci učitele jsem poznal, že každý den je něčím jiný. Učitel si udělá plán, co a jakým způsobem daný den odučí, přijde do třídy a mnohdy se to změní z mnoha důvodů. Je jen na učiteli, aby dovedl skloubit daný okamžik s momentální situací. Ta kreativita, ta nutnost improvizace je to, co člověka nenechává ustrnout a přináší okamžiky, které učitelé pomáhají dále se rozvíjet.

Co je klíčem vašeho úspěchu, že vás všichni hodnotí jako nejlepšího učitele?

Na tuto otázku se odpovídá velice obtížně. Osobně se domnívám, že v moravské škole jsou v současnosti někteří učitelé, kteří jsou výbornými pedagogy. Dovedou získat zájem pro svůj předmět a snaží se předat žákům maximum, někdy i na úkor svého volného času. Jaký jsem, vlastně byl jsem učitel, by asi měli hodnotit žáci, se kterými jsem se v průběhu těch mnoha let potkával. Z učiva jsem se snažil vždy vybrat to podstatné, co by si měli uchovat bez ohledu na to, co budou v životě dělat. Respektoval jsem, že ne všichni jeví zájem o matematiku a fyziku. V pozici zástupce a později i ředitele školy jsem často řešil kázeňské a jiné přestupky. Je pravdou, pánové si budou vzpomínat, že někdy to bylo rychlou, byť netradiční formou. Obě strany ale věděly, že to je ku prospěchu věci a při občasných absolventských setkáních si některé detaily ještě upřesňujeme. Navíc je tu české úsloví „není člověk ten, co by se zavděčil lidem všem“. A proto, je-li větší část mých žáků takových, že mne hodnotí pozitivně a vzpomínají, je to pro mne velkou odměnou a pocout.

Co byste poradil kolegům a kolegyním, aby byli dobrými pedagogy?

Je velice obtížné někomu něco radit. Pedagogické fakulty věnují stále minimum času tomu, jak budoucí učitele připravit na setkání s „realitou“. Já jsem mnohokrát vzpomínal na své učitele, jak s námi jednali, jak se nám snažili předat své myšlenky a snažil jsem se převzít něco od těch, kteří mne zaujali. Učitel by si neměl myslet, že předmět, který učí, je ten nejdůležitější. Měl by vybrat to podstatné a vědět, že nejen my dospělí nemáme vždy svůj den, tak i ten záček je občas v myšlenkách někde jinde. V dnešní ukvapené době přichází navíc u rodičů fenomén úspěchu dítěte za každou cenu, byť to může mít někdy za následek psychické problémy. Soulad mezi žákem, rodičem a učitelem je obtížnější, než tomu bylo dříve. Tady je každá rada drahá.

Čím vás okouzila moravská škola, že jste jí zůstal věrný po celou dobu své pedagogické praxe?

Když jsem 1. 9. 1974 poprvé otevřel dveře moravské školy, ani ve snu by mne nenapadlo, že to bude bezmála na 50 roků. Jsem původem z oblasti nedaletko Moravského krasu, do Cerekvice jsem se přišel a v Morašicích bylo volné místo. V té době končila v Morašicích éra věhlasných učitelských manželů Malečkových a Sýkorových. Sbor se postupně obměňoval a já začal učit fyziku po panu Malečkovi a matematiku po paní Sýkorové, což nebyl lehký úkol, ale to jsem poznal až později. Zprvu jsem se domníval, že časem přejdu do Cerekvice. Postupem času jsem ale v Morašicích poznal řadu kolegů a kolegyň, kteří mi byli nápomocni v počátcích. Začal jsem si budovat vztah k rodičům žáků, dojíždění mi nevadilo a můj vztah k Morašicím a moravské škole se začal prohlubovat. A tak se moje první pracovní štače stala i mou poslední. Je to možná trochu raritou. Za celou tu dobu jsem odhadem „vyprovodil“ do života asi 1 500 žáků. Učil jsem postupně nejen děti svých žáků, ale v poslední době jsem měl čest učit i jejich vnoučata. Znáám mnohem lépe rodiny žáků z Morašic, i okolních vesnic než rodiny v Cerekvici, která je můj bydlíštěm. Jsem proto nesmírně rád, že jsem po celou tu dobu mohl učit v Morašicích.

Po čem se vám bude nejvíce stýskat?

V počátcích mého působení v moravské škole docházelo k časté obměně učitelského sboru. Časem se nám však podařilo jeho obsazení stabilizovat. Jsem rád, že se mi podařilo získat pro školu i některé mé dřívější žáky, kteří se po studiu vrátili jako pedagogové a tvoří základ současného učitelského sboru. Považuji to za jistý úspěch a bylo mi mezi nimi vždy báječně a vždy jsme si rozuměli nejen po pracovní stránce. Někteří jsou to dokonce tak dlouho, že možná se současnou důchodovou reformou překonají i moji délku pobytu v moravské škole.

Na co nejraději ze své učitelské praxe vzpomínáte?

Za svého působení v moravské škole jsem se potkal s řadou úžasných kolegů a kolegyň, kteří mne obohatili nejen pracovní, ale i osobně. Jsem moc rád, že jsem mohl dát základy dlouhé řádce žáků, kteří se pak prosadili a uplatnili ve významných pozicích, rozeběhli se do celého světa, jeden z žáků trvale žije v Austrálii. Rád vzpomínám na dávné časy, kdy se chodilo s žáky na brigády do JZD, na pracovní aktivity na školním pozemku, na lyžařské zájezdy, na tradiční moravský sportovní den s nádechem spartakiády, na výlety s žáky po vlastech českých, na uhelné prázdniny, které vyhlašoval pan ředitel Říha, neboť nebylo čím topit a na spoustu dalšího. Mnohé vzpomínky jsem si oživil při sestavování almanachu k 150. výročí školy. Tehdy jsem i poznal, jak dlouhou historií moravská škola má. Jsem vděčný, že jsem mohl být po určitou dobu její součástí.

Co budete dělat v důchodu? Jaké máte plány?

Důchodový věk už mám delší dobu a v posledních 4 letech jsem si zkusil kombinaci důchodového lenošení s částečným pracovním úvazkem. Největším benefitem důchodu je možnost volného rozhodování, jak naložit s časem. I když jsem už věkově starší, rád bych ještě v zimě občas vyzkoušel na lyžích nějaké sjezdovky, v létě spolu s manželkou nasedl na kola

a projel si ještě pár míst po Česku. Mám motorku, veterána ve stáří přes 50 roků, s ním jsem začal jezdit po nástupu do Morašic. Tak doufám, že nyní když končím, budu mít čas na občasnou projížďku v jeho sedle. Před mnoha lety se stalo můj koníček sbírání určitých artefaktů s pivní tematikou. Sbíral jsem pivní etikety, víčka, plechovky, tácky. Záběr byl ale příliš veliký, a tak se nyní věnuji jen sbírání pivních tácků. Pevně věřím, že konečně v zimním nevládném čase budu mít prostor na systematické uspořádání více jak 10 000 kusů českých pivních tácků. Když k tomu všemu připočtu vnoučata, dům a péči o zahradu, navíc také rád zažívám ten pocit občasného nienedělání a jen pozorování přírody. Tak si mnohdy říkám, škoda, že ten den má jen 24 hodin.

Co byste popřál moravské škole?

Přál bych škole stabilní učitelský kolektiv. Časté obměny nepřispívají k utváření soudržnosti pracovníků. Učitel až po víceletém působení ve škole dovede lépe poznat atmosféru školy a přenášet ji pak na žáky. Školu čeká v blízké době generační obměna. Ať do ní přijdou učitelé, pro které to nebude jen pracovní místo, které se jim podařilo získat. Ale učitelé, kteří budou přicházet ráno do školy ne jako do zaměstnání, ale do školy, kdy se budou těšit, že je čeká nový, příjemný, pozitivní den s žáky, kolegy a kolegyňami.

» Za celou Obec Morašice děkujeme panu učiteli a řediteli Karlu Kovářovi za jeho 50leté období strávené na naší moravské základní škole. Poděkovat za všechny zásluhy bohužel nelze, ale kvalita naší základní školy hovoří za vše. Rovněž získání jakéhosi „titulu“ nejlepšího učitele je a bude dlouhou dobu velmi těžko překonatelné, spíše nemožné. Děkujeme za obětavou práci pro naši školu a výchovu celé řady generací dětí, které pan ředitel Kovář učil. Přejeme mu zasloužený důchod již na plný úvazek a hlavně hodně zdraví.

POZDRAV Z MATEŘSKÉ ŠKOLY

Ve školce se stále něco děje, kluci zlobí, holčičky si vymýšlejí, někdo žaluje, někdo měl i vší. Ale jsme spolu rádi a baví nás to. Hrajeme si, cvičíme, hodně pobýváme venku. Už můžeme i na zahradu, protože je teplo a taky do našeho lesa – parku, protože jsme ho společně s rodiči úspěšně otevřeli písničkou a zaříkávadlem.

Tužíme svały na hřišti.

Jedem vlakem, nebo na hadovi?

Na konci měsíce května jsme oslavili svátek maminek a babiček. Mladší děti je pozvaly do „cukrárny“ a starší děti připravily retro vystoupení dle písniček z Rebelů a módní přehlídku z boutique Co zbylo. Také jsme „doplavali“. Při závěrečné lekci došlo i na slibované utrácení v bazénkovském automatu za sliz a oblíbené drobnosti. Poslední týden byly starší děti v Litomyšli na divadle a na Sportovních hrách předškoláků. Všichni jsme si užili výlet do Vranic a v pátek Zelený den se šipkovanou.

Školní rok se chýlí ke konci, ještě nás čeká rozloučení s předškoláky a Zahradní slavnost. Do základní školy posíláme 16 předškoláků, 3 děti mají odklad. Při zápisu do školky bylo přijato 12 dětí, 5 žádostí nebylo možné vyřídit kladně.

Čas letí jako bláznivý, za chvíli jsou prázdniny, další školní rok končí. Brzy začne nový 2024/2025 a s ním přicházejí změny v dění MŠ Morašice. Nové děti, nová paní ředitelka s novými záměry, nová paní učitelka, nová paní kuchařka a také rekonstrukce poslední budovy a úpravy zahrady.

Miloslava Benešová, ředitelka

LOUČÍME SE S PANÍ ŘEDITELKOU

Loučíme se i s další výraznou osobností, která se významně zapsala do historie školství v Morašicích. Proto jsme poprosili končící paní ředitelku Miloslavu Benešovou, aby vzpomněla na svoji více jak 30letou zastávku v naší mateřské škole. Pevně věříme, že se za námi přijede někdy podívat.

NĚCO KONČÍ A NĚCO NOVÉHO ZAČÍNÁ

Něco končí, končí jedna životní etapa ředitelky Miloslavy Benešové. Pokud chcete a zajímá vás, přečtěte si níže, kdo to vlastně byl a je.

V listopadu 1960 se v Rychnově nad Kněžnou do rodiny vojáka z povolání J. Beneše narodilo první dítě, dcera Miloslava. Bydleli ve Vamberku, později v Chrudimi. Po přeložení tatínka podplukovníka na posádku do Vysokého Mýta se rodina přestěhovala do domečku po babičce, na Husovku v Litomyšli. Holčička nikdy nechodila do školky, protože se jí narodil bratr a maminka byla doma. Míla byla prý hodná a milovala děti. Nejdřív se starala o panenky, pak vozila opravdová miminka v kočárku kolem Husovky.

**I TOBĚ DÍKY, MÍLO,
JSI FAKT TŘÍDA!**

Do základní školy šla skoro v sedmi letech, hubená jak tyčka, stydlivá a bojácná. Škola ji ale vyučila. Stala se kurážnější a v 6. třídě začala dokonce hrát divadlo v souboru Vitamín S Vladimíra Šauera. Parta dětí si užívala „divadla“ až do 9. třídy. Bylo jim společně tak dobře, že i dnes, po 50 letech, se scházejí několikrát za rok a jsou spolu stále v kontaktu.

Protože otec Míly nesouhlasil s okupací v roce 1968 a byl odejit z armády, nemohla Míla studovat na pedagogické škole, jak si přála. Absolvovala gymnázium a byla přijata na vysokou školu do Olomouce na pedagogický obor. Jenže, jak to v té době bývalo, musela školu pro těhotenství přerušit a vdala se. Naštěstí se dostala na nástavbu SPgŠ, takže se jí nakonec splnil životní sen a mohla pracovat ve školce. Jako učitelka začala pracovat ve školce na Desné. Když byl manžel na vojně, bydlela s dvouletým synem v podnájmu na Horním Újezdě. Potom se přestěhovali do Litomyšle a Míla začala pracovat u dětí v Benátkách. Po narození druhého syna pracovala ve školce na Horním Újezdě a chvíli také v kanceláři v Gamě Litomyšl. Posléze se na jeden rok vrátila za dětmi do školky na Desnou. Z důvodu nadbytečnosti skončila na celý rok na Úřadu práce. Od kamarádky se ale dozvěděla o vyhlášení konkursu v Morašicích, tak to zkusila. Nikdy neměla ambice k řízení ostatních lidí, toužila především po milované práci s dětmi. Ale i to ředitelování dopadlo dobře, snad si to nemyslí jen ona, práce ji bavila.

To byla a je Miloslava Benešová – já.

Přesně 32,25 roků v Morašicích, téměř polovina mého dosavadního života. Uteklo to rychle, ale bylo to dobré. Někdy sice obtížné, ale vždycky převážilo

to pěkné - děti. V roce 2003 musely všechny školy do právní subjektivity, ředitelé se stali manažery a práce jim nabyla. Ale zvládlo se to. Měla jsem štěstí na spolehlivé spolupracovnice, na starosty a starostky, na rodiče, na všechny. A děti, ty byly a jsou můj život. Vždycky jsem je brala jako svoje. Snažila se, aby je to se mnou bavilo, učila a vychovávala jsem je jako vlastní. Doufám, že jsem nikomu neublížila a že vzpomínají na školku i na mě jen v dobrém. Pokud ne, omlouvám se.

Když nyní odcházím po práci ze školky, říkám si, koukej se a zapamatuj si tenhle strom, tyhle kopretiny v trávě, rozkvetlý keř, Fandu Kosáka na plotě... Užij si pozornosti dětí ze ZŠ, popovídej si s místními lidmi. Končí to. Asi mne nemohlo nic lepšího potkat než práce v Morašicích. Děkuji osudu za to. Bude se mi stýskat, ale je čas.

*Setři slzy a usměj se uplakanýma očima,
každého dne se něco počíná,
něco překrásného se počíná.*

(Píseň, Jaroslav Seifert)

A co budu v tom důchodu dělat? Mám čtyři vnoučata, kamarádku v Praze, stále ještě zvládnou 3x i 4x týdně volejbal a ...

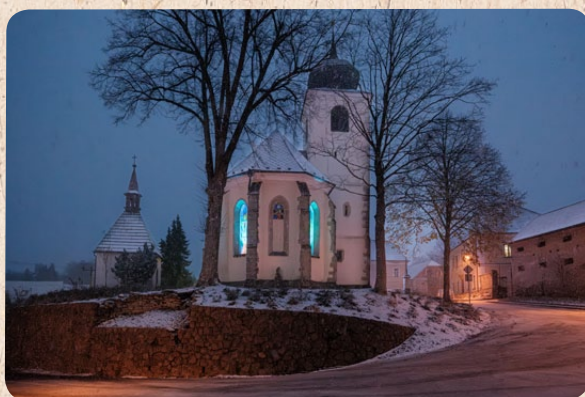
Na závěr přeji Vám všem v Morašicích a okolí hodně zdraví, štěstí a pohody a školce, aby byla ještě lepší než za mě.

» Za celou Obec Morašice děkujeme paní učitelce a ředitelce Miloslavě Benešové za její více jak 30letou a obětavou práci pro naši morašickou mateřskou školu. Děkujeme za výbornou předškolní výchovu našich dětí několika generací. Děkujeme také za chod školky z funkce ředitelky a za výbornou spolupráci s obcí a základní školou. Přejeme paní ředitelce hodně zdraví a úspěšné vykročení do nové životní etapy.

MILION!

Návštěvníci Hudba pomáhá darovali rekordní částku

Sedmnáctý ročník sousedské benefice Hudba pomáhá byl zakončen 25. 12. 2023 ve Vysokém Mýtě. Poslední večer završil koncertní šňůru orchestru po pěti městech Pardubického kraje. Výtěžek, který byl věnován Klárce Doležalové ze Suché Lhoty, se vyšplhal k částce 1 209 846 Kč. Klárčiny rodiče ho využijí na zakoupení dodávky, která jim usnadní běžné cestování i přesuny na rehabilitace.

Takto krásně vypadal zvenku moravský kostel během koncertu pro Klárku.

Dramaturgii koncertních večerů tentokrát pořadatelé zasadili „do lesů v Horkách a v Budislavi“. A soude dle výtěžku, který je oproti běžným zvyklostem takřka dvojnásobný, koncept na diváky zapůsobil. „Vybrali jsme hudbu, kterou společně roky hrajeme u táboráků – na tábořích na Budislavi a na prázdninách na Horkách... Písně, které se nám postupem času stály svatebními. Písně, které v sobě nosí každý z nás, někdy ani neví odkud, ale přesto je zná,“ řekla hned v úvodu koncertu zpěvačka Veronika Voženílková.

Popisovala tak chvíle, které zažívala nejen s muzikantskými přáteli z orchestru Hudba pomáhá, ale i s Doležalovými – rodiči Klárky. Sousedská benefice totiž letos poprvé pomohla rodině, která s pořadatelem festivalu celý život vyrůstá. „S Bárou se známe už od základky. Vždycky jsme si říkaly, že jednou budeme mít stejně staré děti, které budou blbnout na pískovišti, zatímco my budeme vedle pít kafe,“ popisuje Voženílková. „A povedlo se. Jen s Klárkou je to pískoviště trochu náročnější,“ dodává.

Klárka Doležalová se narodila s vrozenou vývojovou vadou mozku – lisencefalií typu I. Podstatu tohoto vzácného onemocnění nejlépe vystihuje doslovný překlad jeho názvu – „hladký mozek“. Nezvrásněná mozková hmota má porušená nervová zakončení, která posílají informace z mozku do těla, což je důvodem silně opožděného motorického vývoje, těžké mentální retardace, centrální poruchy zraku či epilepsie. Pomoc pečujících osob je tak nezbytná prakticky ve všech úkonech, přičemž motorice napomáhají časté rehabilitace a kompenzační pomůcky. Koncerty 17. ročníku sousedské benefice Hudba pomáhá navštívilo na dva tisíce diváků. Kompletně tak zaplnili sály v Morašicích, Litomyšli, Poličce, Ústí nad Orlicí i ve Vysokém Mýtě. „Je za námi nejosobnější ročník, který jsme zažili,“ popisuje ředitel sousedské benefice Karel Telecký. „Získaná částka je pro akci našeho typu opravdu snová a ceníme si jí o to více, když ji můžeme věnovat letitým přátelům. Dovolím si za ni poděkovat nejen všem návštěvníkům, ale i lokálním pořadatelům akcí, kteří svoje výtěžky na konto Hudba pomáhá poslali,“ dodává Telecký.

Hudba pomáhá je benefiční projekt dobrovolnické skupiny z Pardubického kraje. Na 130 rodičů, dětí, učitelů, kamarádů ze základky i bývalých kolegů z práce každoročně vybere jednu rodinu s handicapovaným dítětem či dětmi ze svého okolí. Se svým orchestrem pak připraví šňůru koncertů a každou korunu ze vstupného zafinancují rodině léčbu či kompenzační pomůcky. Za uplynulých 17 let získali již více než 6 milionů korun a mnohá filantropická ocenění.

Magdaléna Rožková

SUPERCELA ZASÁHLA I LAŽANY

Silná bouře 20. 5. odpoledne doprovázená také kroupami a deštěm způsobila větší problémy i v Lažanech. Voda z polí zaplavila uprostřed vesnice hlavní silnici. Proto byla nutná naše okamžitá reakce. Za pomoci techniky a pracovníků z družstva, hasičů a obecních pracovníků se nám podařilo nánosy bahna a kamení rychle ze silnice uklidit.

Pohled z auta na zaplavenou křižovatku na začátku Lažan

VIŠŇÁRY

VIŠŇÁRY POD PALBOU KRUP

V pondělí 20. 5. kolem 14. hodiny dorazila supercela i k nám do Višňárů. Byla doprovázená silným deštěm a bouřkou. I když trvala zhruba 30 minut, nadělala škody. Kroupy velké až 2,5 cm zlikvidovaly nejen okrasné květiny, keře, ale i zeleninovou a ovocnou úrodu. Kroupy poničily i nové auto, na kterém majitelé našli přibližně 60 promáčeklin.

Záplava krup

Zavoláme policii? Instalujeme fotopast? Budeme hlídkovat, abychom zjistili, kdo se u nás ubytoval? Nakonec rodinná rada rozhodla, že veškerý nájemníkův majetek sbalíme do pytlů a postavíme ke dveřím a on snad pochopí, že ho tam nechceme.

Tak se Venda Tobášek a Filip Kopecký vybavili gumovými rukavicemi, igelitovými pytlí a vyrazili. Nájemník v altánku nebyl, ale i tak to bylo trochu napínavé i trochu nebezpečné, našly se tam totiž mimo jiné i injekční stříkačky. Dokonce jsme podle nalezených dokladů mohli nájemníka identifikovat (na obecním úřadě jeho totožnost znají). Za dva dny jsme se s napětím vyrazili podívat, jak akce dopadla. Pytle zmizely, nájemník snad pochopil a odstěhoval se. Zůstaly po něm jen polystyreny, na kterých spal a neskutečný binec, zbytky jídla a odpadky. Takže opět přišly ke slovu gumové rukavice a čisticí prostředky. Ještě že voda teče opodál.

Altánek je opět v pořádku a těší se na další návštěvníky, ale prosíme bez ubytování.

Jaroslava Stráníková

„Nájemníkova“ taška obsahovala mimo jiné i injekční stříkačku.

NEVÍTANÝ NÁJEMNÍK

Určitě někteří z vás navštívili náš altánek v Dolcích za višňárským rybníkem. Je volně přístupný. Pokud se tam zajdete občerstvit a odpočinout si při procházce, jste srdečně vítáni. Jaké však bylo moje překvapení, když jsem se jednoho krásného dubnového odpoledne v altánku zastavila. Otevřela jsem dveře a nevěřícně zírala na stůl přeměněný na polní lůžko, hromádky oblečení, batoh, klacky a čerstvý popel v přenosném ohništi. Dveře jsem zase rychle zabouchla, šla domů a přemýšlela, co budeme dělat.

SÁZÍME A SÁZÍME

Opět jsme využili období jara jako ideální čas pro sázení nových stromů. Parta zhruba 20 nadšenců z Řikovic a Lažan se sešla v sobotu 23. 3., aby nasázela 38 sazenic ovocných stromů. Velké díky opět patří panu Petru Zehnálkovi za dodávku rozmanitých sazenic stromků. Mezi Řikovicemi a Lažanami, jak všichni místní říkají „na příčnici“, nově roste 11 hrušní. Podél silnice za vsí směrem na Jiříkov jsme vysadili 3 třešně a 7 jabloní. U nového ovocného sadu již také rostou nové 3 jabloně, 1 višně, 1 dřevovec trojtrnný, 1 mučovník, 1 hloh a 3 ořešáky. Před obědem jsme ještě nasázeli na konci vsi směr Osík 7 švestek. Po práci jsme si za odměnu pochutnali na pizze. A opět jsme to stihli za pěkného počasí. Po zasazení posledního stromku se začal zvedat vítr a do chvíle začalo pršet. Déšť nám nově zasazené stromky alespoň zalil. Díky všem za smysluplné strávení sobotního dopoledne.

POŽÁRNÍ POPLACH VZBUDIL OPĚT ŘIKOVICE

Vyhlášení požárního poplachu a svolání hasičů probudilo v sobotu 13. 4. ve 4.24 hod. občany Řikovic. Po vykouknutí z okna jsme viděli, že hoří u Tašnerů „Zpěváků“. Na první pohled to vůbec nevypadalo pěkně. Z dálky se zdálo, že hoří dům. Ihned jsme běželi k místu, zda je potřeba nějak pomoci. K požáru se někteří spoluobčané seběhli jen v županech nebo pyžamech. Následně jsme zjistili, že hoří pergola. Ta ale stála v blízkosti domu a několika nákladních automobilů. Do pár minut od nahlášení události už přijížděla hasičská auta. Hasiči ihned začali hasit a zajišťovat místo požáru, aby se oheň nerozšířil do okolí.

K požáru byla povolána jednotka Litomyšl, HS Litomyšl, Morašice a Vidlatá Seč. Požár byl hlídán zhruba do 6 hodin ráno. Naštěstí se nikomu nic nestalo.

Požáru si všimla paní Říhová, která vstávala do práce. Zároveň jejich pes byl nevrlý. Je opravdu zajímavé, že zvířata jsou na oheň velmi citlivá. Po zjištění, že hoří, neváhala a okamžitě volala na tísňové volání. Požár oznámil hasičům i Martin Stránek. Následně jsme se dozvěděli, že údajně oznámil požár také řidič projíždějícího automobilu.

SBĚR ŽELEZA

V sobotu 20. 4. se dobrovolní hasiči rozjeli s traktorem a valníkem po vsi. Na tento den naplánovali tradiční sběr železa, který pořádají pravidelně každý rok.

VYTRÁCENÍ VELIKONOČNÍ TRADICE

Velikonoce – tradice, která pro nás od malička znamená návštěvu sousedů, ať mladších, tak i těch starších, kteří si s námi rádi pobesedují. Ale také besedu s našimi novými spoluobčany, se kterými se rádi seznámíme. Chodíme od domu k domu a vlastnoručně vyrobenou pomlázkou šleháme ženy a dívky, aby byly po celý rok zdravé. Ale tato tradice se nám tu začíná vytrácet. Ve spoustě domů nám neotevřeli. Naopak starší spoluobčané si postesklí, že někteří šli okolo a ani se k nim nestavili.

Neberte to prosím tak, že bychom se chtěli jen zadarmo napít a najíst, ale opravdu rádi navštívíme ty, se kterými se třeba běžně nevidáme. Rádi bychom udrželi tuto tradici, aby se jednou naše děti neptaly: „Pomlázka – co to je?“!

Koledníci z Řikovic

ČARODĚJNICKÁ BESEDA

Poslední den v dubnu 30. 4. jsme tradičně podle lidového zvyku oslavili pálení čarodějnic neboli fili-pojakubskou noc. Sešli jsme se v podvečer u bývalé školy v pergole. Než jsme zapálili nastřádané roští, besedovali jsme s přáteli a sousedy u dobrého piva a grilovaných dobrot.

Nejprve jsme ale měli obavy, zda kupu budeme moct zapálit. Na území celé České republiky byly zhoršené povětrnostní podmínky a foukal velmi silný vítr. V některých krajích byl dokonce nařízen zákaz pálení ohňů. V našem regionu žádný zákaz vydán nebyl. Vítr se k večeru naštěstí zklidnil, a proto jsme za dozoru našich dobrovolných hasičů mohli velkou kupu roští zapálit.

K samotnému podpálení čarodějnice, která seděla na samém vrchu kupy, došlo, až když se setmělo. I když původní smysl této tradice je v dnešní době už jiný, tak oheň nadále zůstal symbolem ochrany celé vsi před zlými silami. Tímto svátkem jsme také pomyslně přivítali jaro a probudili společně přírodu ze zimního spánku. Společná beseda se tradičně protáhla až do pozdních hodin.

MÁJOVÁ SLAVNOST PO NAŠEM

Největší a nejoblíbenější akce pořádaná u nás ve vsi je bezpochyby první máj. Proto i letos jsme prvomájový průvod 1. 5. uspořádali. Letošnímu ročníku jsme poprvé dali i téma – Jedeme na chmel.

Sraz účastníků průvodu byl opět na velkém fotbalovém hřišti. Velmi nás potěšilo, že se průvodu zúčastnili přátelé z Morašic, Lažan, Jiříkova, Cerekvice nad Loučnou a Sebranic. Průvod ve 14 hodin vyšel do vsi, kde netrpělivě čekali návštěvníci. Lemovali silnice, stáli v zahradách. Zkrátka bylo jich opravdu hodně! Když celý průvod dorazil k bývalé škole, tím slavnost prvního máje neskončila. Následoval kulturní program zasazený do roku 1975.

Ne všichni, ale doopravdy jeli na chmel. Děti z naší školky si připravily taneční vystoupení. Naši devítiletku reprezentoval žák z 5. třídy, který ukázal svůj pěvecký talent. Poté vystoupilo 6 děvčat, která se dostala na vysněné učiliště, kde studují obor prodavačka. Po jejich tanečním čísle se rychle děvčata běžela převléknout, protože v rámci studia odjížděla na brigádu na chmelová pole. Tam se setkala s řadou dalších studentů z celé země. Poslední taneční vystoupení bylo na motivy úspěšného filmu Starci na chmelu. Takže jsme se za zvuku slavných písní alespoň na chvíli přenesli přímo na chmelovou brigádu.

U školy bylo rovněž připraveno občerstvení. Děkujeme opět ženám za napečení dobrot ke kávě a hasičům za zajištění výborného uzeného. Samozřejmostí ke všemu jídlu bylo jak jinak než chmelové pivečko. Když jsme se všichni posilnili, zejména chlapci, tak se přistoupilo k dlouho očekávanému stavění májky. Májka letos měřila 22,5 metrů. Smyslem stavění májky v obci je její ochranný charakter pro celou vesnici. Májka je symbolem života a chrání před zlými silami. Postavení májky našim chlapcům letos trvalo zhruba 20 minut.

Celý prvomájový den se podle ohlasů spoluobčanů a návštěvníků vydařil a moc se všem líbil. Počasí jsme také dobře objednali. Svítlo sluníčko doprovázené mírným větříkem. A jaké téma bude příště? Nápadů už máme, tak se nechte překvapit a dorazte.

Stavění a kácení máje v Říkovicích v roce 2024 bylo podpořeno Pardubickým krajem programovou dotací na podporu kulturních aktivit obcí částkou 5 000 Kč. Děkujeme.

Říkovická májka se umístila v anketě Svitavského deníku na skvělém 3. místě.

HOUBOVÁ OZNÁMENÍ

Od začátku června pořádá Mykologický klub Dolní Újezd poradny, které jsou každé pondělí od 16.30 hod. v restauraci Na rovince. Srdečně zveme všechny, kteří potřebují poradit nebo se něco nového dozvědět o houbách.

Na začátku května Mykologický klub Dolní Újezd oslavil 10. výročí od svého založení. Akce proběhla 5. 5. a byla součástí májových oslav. Návštěvníci mohli ochutnat houbové speciality, zhlédnout výstavku hub a seznámit se s činností klubu od jeho založení až po současnost. Pro děti byly připraveny hry a soutěže spojené s poznáváním hub.

Ke konci května letošního roku konečně spadlo více dešťových srážek, a to se projevilo růstem letních hub i v našem regionu. Takže doufáme v krásnou houbařskou sezónu. Fotografie hub jsou z poradny ze dne 3. 6.

Josef Černý

OKRSKOVÁ HASIČSKÁ SOUTĚŽ

V rámci oslav založení SDH Horky jsme byli pozváni 18. 5. na okrskovou soutěž v požárním sportu na Horka. Naši obec reprezentoval mužský tým z Morašic i z Říkovic a také ženské družstvo z Říkovic. Celá soutěž začínala v 10 hodin. Nejprve probíhaly běhy na 100 metrů s překážkami. Ihned po ukončení běhů jednotlivci odstartovaly požární útoky. Celý den z našeho pohledu probíhal velmi rychle a hladce.

Menší komplikace způsobila jen dešťová přeháňka, kvůli které na 10 minut organizátoři soutěž přerušili. Nám hasičům přeci voda nevadí, tak nás déšť nijak nerozhodil.

V kategorii jednotlivců na stupni vítězů skončila Tereza Jarešová. O bronzovou medaili musela ale zabojovat s hasičkou z Cerekvice nad Loučnou, se kterou měla shodný čas. V rozstřelu byla ale naše Tereza rychlejší, a proto medaile skončila na jejím krku.

V mužské kategorii se zúčastnilo celkem 9 týmů z našeho okrsku. V běhu na 100 metrů říkovičtí hasiči skončili v součtu na 8. místě. Na 9. místě je následovali hasiči z Morašic. V požárním útoku se oběma mužským týmům vedlo lépe. Hasiči z Říkovic skončili na skvělém 2. místě, morašické družstvo na 8. místě. V celkovém umístění se dobrovolní hasiči z Říkovic umístili na 5. místě a z Morašic na 9. místě.

V ženské kategorii, do které se registrovalo 5 ženských družstev, nás reprezentovaly dobrovolné hasičky z Říkovic. V souhrnu času jednotlivců skončily na 4. místě. Stejně místo obsadily i v kategorii požárního útoku. V celkovém pořadí se umístily na 5. místě.

DVEŘE JAKO NOVÉ

V průběhu května ucelily krásný vzhled vnitřních prostor bývalé školy nově natřené dveře do společenské místnosti a do skládku u kuchyňky. Zachovali jsme jejich barvu slonové kosti. Rovněž byly natřeny vstupní dveře do školy i jejich ozdobné mříže. Děkujeme Václavu Tobiaškovi za jeho práci.

Původní stav

Dveře v novém kabátku

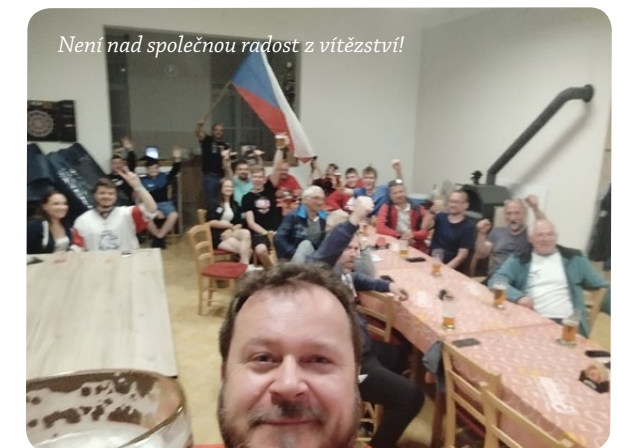
MISTŘI!!!

Hokejovým šampionátem žila i naše malá vesnička. Potvrzujeme, že hokej je opravdu český národní sport. Celý turnaj jsme fandili každý u sebe doma, nebo společně v bývalé škole. Někteří se ale vydali i do Prahy nebo Ostravy zažít pravou hokejovou atmosféru, kde se letošní mistrovství světa v ledním hokeji konalo. Stálo to opravdu za to! Takový zážitek se vryje do paměti a zůstane tam na celý život. Ta neskutečná atmosféra se ani nedá popsat. Televize tu náladu z místa nedokáže přenést, to se prostě musí zažít.

Vyvrcholením byla neděle 26. 5., kdy hrál náš národní tým finále s týmem Švýcarska. Sešli jsme se před začátkem zápasu ve společenské místnosti oblečení do národních barev a hokejových dresů jako správní čeští fanoušci. Hokej bez piva? K hokeji se bezpochyby pojí také české pivo, které jsme si dopřáli samozřejmě i my.

Celý zápas jsme poctivě fandili a společně jsme vytvořili úžasnou atmosféru. První český gól a také vlastně první gól zápasu nás zvedl 10 minut před koncem zápasu samou radostí ze židlí. V tu chvíli jsme si uvědomili, že jsme velmi blízko vítězství. Český gól v poslední minutě zápasu již potvrdil, že český národní hokejový tým po 14 letech získá mistrovský titul.

Mistři!!! Konečně to vyšlo! Vytvořili jsme úžasnou atmosféru a připili jsme si. Na počest vítězství jsme zapálili i doutník. Takže jsme získání mistrovského titulu oslavili u nás v Říkovicích jak se patří.

Není nad společnou radost z vítězství!

NOVÉ ZÁBRADLÍ U SCHODIŠTĚ

Na začátku Říkovic pod statkem Černých bylo u kamenného schodiště nainstalováno v polovině května nové zábradlí. Zábradlí pochází z dílny pana Zdeňka Poura, který má chalupu bezprostředně u schodiště. Nahradiť dřevěné a časem poznamenané zábradlí.

OSLAVA LETNÍHO SLUNOV RATU

První červnový den jsme oslavili svátek letního slunovratu otevřením studánky. Dopoledne hodně přišlo, proto jsme měli obavy o naši slavnost. Počasí se ale umoudřilo a odpoledne nám svítilo už jen sluníčko. V čele průvodu, který vyšel od bývalé školy, šla králka se svými družičkami. Doprovázely je také malé lesní víly. Klíč, kterým se studánka slavnostně otevírá, nesl Rákosníček. Za nimi pak šel průvod spoluobčanů. Někteří s sebou vzali na procházku i svého domácího mazlíčka. Hned první milé zastavení nás čekalo u Tašnerů „Zpěváků“, kteří slavili s rodinou narozeniny své pravnučky.

Slavnostní jarní průvod míří ke studánce.

Rákosníček - strážce studánky

Po příchodu ke studánce zahájil krátký slavnostní program Rákosníček, který tam žije. Smutně nám vyprávěl, že pozoruje už delší dobu nedostatek vody v naší přírodě. Má velký strach, protože studánka je zdrojem vody a voda je zdrojem života pro všechny. Krásným vilím tancem se nám ukázaly i lesní víly. Po tanci proběhl samotný obřad čištění a otevírání studánky vedené králkou a jejími družičkami. Na závěr se s námi Rákosníček rozloučil a popřál nám krásný den. Dodal nám i naději, že když se budeme krásně k přírodě chovat, tak se nám za naši péči odvděčí.

Průvod se v pořádku vrátil ke škole, kde na něj čekali ostatní přátelé. Po občerstvení a ogrilování dobrot byla skácena naše doposud nejdelší májka. Naše setkání ale v podvečer po skácení májky neskončilo, besedovalo se tradičně až do pozdních večerních hodin.

SDH ŘÍKOVICE NA SETKÁNÍ PRAPORŮ

U příležitosti oslav 160. výročí od založení prvního českého hasičského sboru se dne 15. 6. uskutečnila v historickém centru města Telče akce Celostátní setkání historických praporů sborů dobrovolných hasičů pod záštitou předsedy Senátu Miloše Vystrčila. Na tuto akci dorazilo 694 praporů ze 13 krajů. Také zástupci SDH Říkovice spolu s SDH Suchá Lhota se oslav zúčastnili. Náš prapor nesl praporečník Martin Stráník, velitel SDH. Na památku tohoto setkání nám náš prapor dekoroval pamětní stuhou Ing. Drahošlav Ryba, poslanec Parlamentu České republiky a předseda Podvýboru pro Hasičský záchranný sbor České republiky. Děkujeme pořadatelům za vydařenou akci.

Václav Tobíašek, starosta SDH Říkovice

Další fotbalový ročník je za námi. Muži pod vedením hrajícího trenéra Václava Štancle obsadili v okresním přeboru 4. místo se ztrátou 6 bodů na čelo tabulky, což jen svědčí o letošní vyrovnanosti soutěže. Toto umístění odpovídá našemu okresnímu standardu, na čemž mají výrazný podíl nestabilní výkony a výsledky, především na domácím hřišti. Je to škoda, protože nebýt toho, šlo reálně uvažovat o možném prvenství v soutěži. Možnou příčinou může být i jarní oslabení týmu, ať už to bylo z důvodů rodinných, pracovních nebo především zdravotních. Za celý rok muži odehráli i s přípravou celkem 33 zápasů s bilancí 18 výher, 7 remíz a 8 porážek. Nejlepším střelcem byl Václav Novák s 9 góly. V příští sezóně naši muži setrvají v okresním přeboru, již s navrátilivším Tomášem Hurty, který se po roční zápujčce do dorostu v Horním Újezdě přesouvá do mužské kategorie. Příprava by měla začít v půlce prázdnin, tak snad si za tu dobu hráči dostatečně odpočinou a dají se zdravotně do pořádku.

Starší žáci byli tento rok zapůjčeni do spojeného družstva Horního Újezdu a Sebranic, které z naší strany vedl Miloš Kopecký. Po podzimním přezimování na 1. místě a úspěšném vstupu do jara měli kluci nakročeno k celkovému prvenství. Bohužel ale přišla jediná jarní prohra s Městečkem Trnávku a remízový vzájemný zápas o špičku tabulky proti soukubí Němčic a Janova. Okresní přebor 8+1 nakonec zakončili o bod na 2. místě. Nejlepším střelcem této kategorie byl sebraničský Štěpán Němec se 17 góly. Mladší žáci hráli okresní přebor 7+1 v již zažitém spojení s Horním Újezdem. Kluci se pod vedením Martina Kováře umístili v soutěži na 3. místě. Nejlepším střelcem s 32 góly byl horouújezdský Šimon Flidr. Pro příští sezónu budou obě žákovské kategorie hrát opět ve spojení s Horním Újezdem.

Obě kategorie přípravky letos fungovaly samostatně. Starší pod vedením Jiřího Famfulíka a mladší pod taktovkou Milana Chmelíka a Milana Klementa.

Mladší příprava

Mužský tým

GRASSROOTS TURNAJ DÍVEK WU 13

Pardubický krajský fotbalový svaz pořádal 13. 6. dívčí turnaj okresních výběrů dívek (ročník 2011 a mladší) u nás na hřišti v Morašicích. Turnaje se zúčastnily 4 týmy Pardubického kraje. Zasloužené 1. místo vybojovala děvčata OFS Svitavy, na 2. OFS Ústí nad Orlicí, na 3. OFS Chrudim a na 4. OFS Pardubice.

Vítězný tým dívek OSF Svitavy

Trenéři hodnotí sezónu jako úspěšnou. Mladší příprava měla po celý rok dostatek dětí, byli přivítáni i někteří nováčci. Herně se dařilo, využily se zkušenosti z loňské sezóny a na každém turnaji se alespoň jednou vyhrálo. Klukům a holkám to určitě dodalo sebevědomí a radost ze hry, což je to nejdůležitější pro jejich další fotbalový rozvoj. Starší příprava na tom byla podobně jako ta mladší. Pravidelně se jezdilo na turnaje v počtu 8-12 hráčů. Individuální výkony hráčů byly velmi dobré, je potřeba ještě více zapracovat na přihrávkách a kombinační hře. Pokud toto zlepšíme, lze se směle rovnat s nejlepšími týmy v okrese. Na konci sezóny se obě přípravy zúčastnily závěrečných turnajů v Pomezí, resp. v Kunčině. Do příští sezóny půjde starší příprava znovu samostatně, mladší přípravku budeme po roční odmlce spojit s Horním Újezdem.

Když se daří a jsou výsledky, určitě se hraje lépe, ale důležitější je, aby nás to všechny bavilo. A nejen to je cílem i naší fotbalové školičky, kde se o ty nejmenší stará rovněž Jiří Famfulík.

V únoru se po několikaleté odmlce konal Obecní ples, na jejímž pořádání jsme se s obcí podíleli. V areálu fotbalového hřiště také probíhaly úpravy venkovního i vnitřního prostoru občerstvení a v druhé půlce června je naplánována výměna starých železných branek za hliníkové. Na hřišti se rovněž pořádá turnaj okresních výběrů mladších žáků.

TJ Sokol Morašice děkuje všem, kteří pomáhají s chodem klubu i zajištěním zápasů, obci za podporu a spolupráci, rovněž všem ochotným rodičům i věrným příznivcům. Přejeme hezké prázdniny a doufáme, že se potkáme 5. 7. na tradičním Turnaji morašických čtvrtí a později znovu na trénincích a zápasech. Další informace a aktuality sledujte na facebooku TJ Sokol Morašice nebo na stránkách www.sokolmorasice.cz.

Dominik Štancle

BRANNÝ DEN

Žáci Masarykovy základní školy Morašice u Litomyšle si 24. 4. mohli v rámci projektového dne „Přípravy občanů k obraně státu“ vyzkoušet za podpory vojáků z Krajského vojenského velitelství Pardubice střelbu ze vzduchovky na cíl, základy první pomoci nebo se dozvěděli, jak přežít v přírodě. Díky podpoře orientačního klubu OK Lokomotiva Pardubice si také vyzkoušeli takový malý orientační běh.

Tento den si děti mohly popovídat s vojáky o tom, jaké to je být profesionálním vojákem a vyzkoušet si určité dovednosti, které by měl takový profesionál umět. Zároveň si mohly zopakovat, jak se správně zachovat v krizových situacích. Naučné a zábavné dopoledne přijeli podpořit i vojáci z Vojenské hasičské jednotky z Týniště nad Orlicí, kteří dětem představili zásahový a velitelský vůz včetně vybavení jednotky jako je zásahový a protichemický oblek, oblek proti sálavému teplu, dýchací přístroj, transportní nosítka a speciální motorové pily. Vojáci žákům vysvětlili, jaká je náplň jejich práce.

Nechyběla zde ani klasická disciplína střelba ze vzduchovky na terč, kterou zabezpečovali vojáci z Centra zabezpečení oprav Lázně Bohdaneč. Děti na tomto stanovišti měly jedinečnou příležitost se pobavit s vojákem v aktivní záloze z pěší rotu Aktivní zálohy Krajského vojenského velitelství Pardubice, který jim vysvětlil rozdíl mezi vojákem z povolání a aktivním záložníkem.

Během programu si všichni žáci vyzkoušeli, jak správně poskytnout první pomoc s využitím kardio-

-pulmonární resuscitace formou nepřímé masáže srdce. Připomněli si tak, že jakákoliv první pomoc podaná včas a správně může zachránit lidský život. Je to sice dřina, ale alespoň si každé z dětí vyzkoušelo, že i fyzická zdatnost dokáže být užitečná k poskytnutí první pomoci.

Jak se správně a rychle orientovat v terénu připravil pro děti na jednom ze stanovišť předseda klubu OK Lokomotiva Pardubice. Každé třídě zorganizoval malý orientační závod okolo školy. Při závodě děti hledaly kontrolní body v přesně stanoveném pořadí, které měly zakreslené na mapě. Cílem bylo tyto kontrolní body oběhnout v co nejkratším časovém úseku.

kpt. Tereza Kembická

ZLATÝ LIST 2024

Ve čtvrtek 2. 5. se naše dvě družstva zúčastnila krajského kola přírodovědné soutěže Zlatý list. Žákům se dařilo velmi dobře. V kategorii starší žáci 7. až 9. ročníku získali 4. místo. Mladší kategorie, tedy žáci 4. až 6. ročníku, obsadili úžasnou 2. medailovou pozici! A jen jeden jediný bod je dělil od postupu do celostátního kola.

Děkujeme za skvělou reprezentaci naší školy.

Hana Heroldová

ZDRAVÉ DNY 2024

Ve dnech 9. a 10. 5. proběhl ve škole již tradiční projekt Zdravé dny.

Program ve čtvrtek zahájila kontrola „zdravé svačinky“. Všichni ukázali, kolik druhů ovoce, zeleniny a jiných zdravých dobrot si dají ten den ke svačině. A že se někteří opravdu snažili...

V dalším programu byly dopoledne pro žáky 1. i 2. stupně připraveny různé aktivity spojené se zdravým životním stylem a prevencí rizikového chování. Během dne se zúčastnili různých besed, přednášek, zážitkových programů s odbornými lektory – Vlastní bezpečí, Návykové látky, Plavba po on-line moři, Wellbeing – stres a práce s časem, Wellbeing – zvládám svoje trápení. Zahráli si hru Cestou nevydanou o rozhodování se v životě. Měli možnost si zacvičit jógu a také se věnovali nácviku první pomoci. Třešničkou na dortu byla zajímavá beseda s handicapovaným sportovcem panem Janem Tománkem, profesionálním triatlonistou. Velmi poutavě všem vyprávěl o svém životě, sportování a překonávání překážek.

Druhý den – pátek zahájila ve třídách společná snídane, kterou si žáci v jednotlivých třídách společně připravovali. Pochutnali si pak společně u jednoho velkého stolu např. na vaflech, palačinkách, ovoci atd. Po dobré snídani čekalo všechny žáky naší školy sportovní dopoledne na hřišti – již tradiční morašický čtyřboj – sportovní soutěž žáků v rámci jednotlivých tříd. Sportovní disciplíny byly pestré – házení frisbee, hod oštěpem, člunkový běh, trefování plechovky, slalom s tyčemi, skoky snožmo, shazování pyramid, hod granátem na cíl. Starší žáci absolvovali navíc i přednášku o sebeobraně, dokonce si mohli některé chvaty vyzkoušet.

Všechny aktivity byly velmi zajímavé a určitě přínosné, o čemž svědčí i kladné hodnocení žáků. Určitě si odnesli nové informace, poznatky a zážitky, které přispějí k tomu, aby žili zdravěji, a to, co se týká jak zdraví fyzického, tak i zdraví duševního a jejich sociální pohody.

Jana Renzová

EUROREBUS

Náš škola se letos po několika letech opět zapojila do soutěže Eurorebus. E.ON EUROREBUS je tradiční vědomostní zeměpisná soutěž. Lze v ní vyhrát prestižní putovní Pohár Eurorebus, počítačovou sestavu a spoustu dalších atraktivních cen.

Soutěž probíhá online po dobu celého školního roku a utkávají se v ní školní třídy i celé školy z celé republiky. V jednotlivých kategoriích soutěží mezi sebou žáci základních škol i žáci gymnázií. Po absolvování základních kol jsou nejlepší třídy nominovány do krajských kol. Školu v krajském kole reprezentuje trojice žáků z postupující třídy.

Náš krajské kolo se konalo 13. 5. v Praze na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde nás reprezentovali v kategorii ZŠ 01 žáci 6. třídy – Jakub Rejman, Bára Klementová, Jonáš Rovner + náhradník a psychologická podpora Michal Kovář, v kategorii ZŠ 02 žáci 8. a 9. třídy – Daniela Váňová, Matěj Rejman a Jakub Dušek. Velkého úspěchu dosáhli šestáci, kteří si díky 5. místu vybojovali postup do celostátního finále, které proběhlo 5. 6. na Vysoké škole ekonomické v Praze. I zde si ve velké konkurenci svých vrstevníků ze základních škol a gymnázií vedli také velice dobře.

Soutěž probíhala i za účasti médií, celou akci provázel známý moderátor Jan Kovařík. Všichni jsme si užili skvělou atmosféru soutěže.

Iveta Nováková

TANCOVALY JSME NA VLTAVĚ

Ve středu 15. 5. se část žákyň tanečního oboru ZUŠ Bedřicha Smetany Litomyšl společně s tanečnicemi ze ZUŠ Jaroslava Kociana v Ústí nad Orlicí vydaly vystupovat do Prahy na slavnosti NAVALIS. Konají se vždy v předvečer svátku svatého Jana Nepomuckého. Jedná se o největší barokní slavnosti na vodě u Karlova mostu v Praze s třísetletou tradicí. NAVALIS od svého obnovení stále intenzivněji vstupují do povědomí Pražanů jako neodmyslitelná kulturní a společenská událost roku.

Bylo nejen pro mě a kamarádku Joldu Klementovou z Makova vážně velkým zážitkem si zatancovat na připraveném pódiu na Vltavě. Za to nejvíce děkujeme naší nejúžasnější paní učitelce Pavlině Lipenské. Bez ní bychom nikdy nedostaly příležitost zažít tak nezapomenutelný zážitek, jakým byl tanec na Vltavě.

Veronika Jarešová, 7. třída
Fotografie: Richard Horák

SBĚROVÁ AKCE

23. a 24. 5. proběhlo závěrečné kolo sběrové soutěže, ve kterém se rozhodovalo, kdo pojedí na tajný výlet. S pomocníky jsme se ani nezastavili. Vážili jsme a vážili. Letos nám počasí přálo až na poslední chvíli, kdy jsme potřebovali doložit kontejner. To přiletěl mrak a my náhle promokli až na kost. Pak následovalo sčítání a vyhlášení. 2. místo obsadila 8. třída (na jednoho žáka nasbírali 235 kilogramů) a 1. místo získala 6. A třída s 270 kilogramy na žáka a získala tajného výletu. Mezi něj... jednotlivce patří Kateřina Kopecká a Adéla Jakoubková. Pochvalu si zaslouží všichni pomocníci a také všichni rodiče a prarodiče, kteří soucítí s naší sběrovou akcí. O dalších výsledcích se můžete informovat v klubu. Letos jsme za celý rok nasbírali přes 27 tun starého papíru. Děkujeme.

Stanislava Coufalová

PTAČÍ DEN

NOVINÁŘSKÁ KACHNA: Žáci v Morašicích udělají 5. 6. ze školy holubník. Vymýšlet budou samé ptákoviny. Na oběd se vrhnou jako supi.

Takto bychom mohli v nadsázce popsat akci, o které se podrobnosti dočtete dále. Na 5. 6. byla plánovaná oslava 10 let školního arboreta. Před lety se zde pěstovala mrkev, cibule, celer... a probíhalo nekonečné okopávání, rytí, pletí... Chtělo to změnu. Té se chopila paní učitelka Heroldová. Nejdříve popsala hodně papírů a pak propotila spoustu pracovního oblečení. Po 10 letech můžete vidět zahradu v plné kráse, která slouží žákům jako venkovní učebna. To stojí za oslavu. Taková oslava musí být něčím okořeněná, a proto jsme ji spojili s již 29. recesním dnem tentokrát PTAČÍM.

Třídní kolektivy měly za úkol přijít na zahradu jako nějaký ptačí druh a doplnit ho kulturním vystoupením. Jako dárek pro arboretum donést krmítko pro ptáčky. Třídy dostaly ptačí kartu, na které bylo spousta úkolů, které měly na hřišti projít. Vše se týkalo ptáků. Ptačí stezka, ptačí občerstvení – to podávali kosi bratři, a dokonce jsme dostali i kopeček zmrzliny! Devátáci připravili ptačí soutěže, mohli jsme obdivovat papoušky, slepice, husy a další ptactvo. Zkoumali jsme ptactvo pod lupou, obdivovali ptačí plotovou galerii... Po 12. hodině jsme vše zhodnotili, za odměnu každý dostal ptačí klíčenku a Honza Langr vypustil holuby. Hurá na oběd! Opět ptačí – kuřecí vývar, kuřecí plátek a milé překvapení linecké kolečko s obrázkem různých ptáčků. Celý den nás provázelo krásné počasí a z nebe nás pozorovali i kroužící čápi. Děkuji všem za příjemnou atmosféru hezky prožitého dne.

Stanislava Coufalová

RADOST Z NAŠICH OLYMPIÁD!

Dějepisná, chemická, zeměpisná, biologická, taky olympiáda z českého jazyka, pak logická anebo ekonomická olympiáda. Do těch všech se zapojují žáci naší morašické školy. A rozhodně jsou vidět!

V okresním kole **zeměpisné olympiády** si výtečně vedl Jakub Rejman z 6.B, který postoupil z 2. místa do krajského kola. Zde v konkurenci nejlepších soutěžících celého Pardubického kraje obsadil úžasné 3. místo!

V okresním kole **biologické olympiády** obsadila Anežka Dvořáková 6., Anna Hlavičková 7. (obě 7. třída) a Daniela Váňová (9. třída) 8. místo, tedy všechny byly v nejlepší třetině soutěžících okresu Svitavy.

V okresním kole **dějepisné olympiády** se Alena Kuřová (8. třída) umístila v první polovině startovního pole.

Žáci se zapojují do mnoha dalších soutěží: matematický MATES, přírodovědný KLOKAN.

V **matematickém KLOKANU** získal David Kočí z 3. třídy v kategorii Cvrček mezi 1 420 soutěžícími v okresním kole 2. místo!

Do finále oblastního kola (Litomyšlsko) **přírodovědné poznávací soutěže** se probojovali a medailové pozice získali v kategorii 4. tříd Zora Jokešová 1. místo a Václav Dvořák 4. místo, v kategorii 6. tříd Jakub Rejman 3. místo, mezi sedmáky Anežka Dvořáková 3. místo a bronzovou medaili v kategorii osmáků přivezla Tereza Motyčková.

V **soutěži o nejlepší komiks** v projektu Kriminacht 2024 vyhlášeném městskými knihovnami a galerií Litomyšl a Svitavy získal Adam Španner (2. třída) v kategorii A (Nevydařená loupež) 1. místo!

Miloš Krejčí, ředitel

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji všem dětem, žákům naší morašické školy za jejich pracovitost a blahopřeji nejen jmenovaným k jejich úspěchům. Děkuji také všem vyučujícím, paním vychovatelkám a asistentkám, že děti skvěle připravovali. A vytvářeli pro ně bezpečné prostředí, ve kterém se děti cítili příjemně i díky mnoha projektům, kdy ne vyučování, ale učení probíhalo poznáváním a vzájemným obohacováním.

Devátákům přeji do dalších let života bez zázemí morašické školy mnoho zdarů a pevné vůle. Se zapsanými osmnácti novými prvňáčky se těšíme na viděnou v září v novém školním roce 2024-2025.

Přeji všem žákům a jejich pedagogům prožít úžasných a radostných prázdnin plných báječných zážitků!

Miloš Krejčí, ředitel

Poslední zastávkou na našem pomyslném výletě jsou Višňáry, nejmenší vesnička naší obce. Jedno středeční odpoledne jsme zavítali k paní Marii Lipavské do jejího rodného domu. Spolu s ní jsme si u kávy pěkně popovídali o životě. Její vzpomínky vám právě přinášíme v podobě rozhovoru.

Marie v mládí

MARIE LIPAVSKÁ (Marečková, roz. Dosedělová)

- Narodila se 4. 3. 1938 v Litomyšli.
- Pochází z Višňárů z chalupy čp. 3, kde její dědeček Jan Mlejnek provozoval do roku 1967 hospodu.
- Vystudovala zdravotnickou školu v Litomyšli obor dětská zdravotní sestra.
- Ihned po studiu nastoupila do nemocnice v Litomyšli na dětské oddělení.
- Až do důchodu pracovala jako zdravotní sestra na dětském oddělení nebo v ambulancích dětských lékařů.

Jak vzpomínáte na vaše dětství, které jste celé strávila ve Višňárech?

Vzpomínám ráda. Vyrůstala jsem v milující rodině, která jako každá jiná v tehdejší době hospodařila. Měli jsme krávu na mléko, koně na orání, králíky na maso a slepice pro vejce.

Na chalupě čp. 3 bývala dříve hospoda vyhlášená i v Litomyšli. Tu provozovala vaše rodina?

Tu provozoval můj dědeček, který byl hospodský. Přes den se hospodařilo a hospodu měl jako přivýdělek. Konaly se tu i plesy, měli jsme tu velký sál. Tancovačky a společenské akce byly střídavě u nás nebo v Říkovicih na sále čp. 11. Hospoda byla otevřená každý den. I když byla hospoda oblíbená, dědeček věděl, že jeden sud za večer nevytočí. Proto pivo čepoval

do litrových flašek, pro které si jezdilo mnoho lidí. Provoz hospody skončil v roce 1967, když dědeček zemřel.

ZMÍNKA Z ŘIKOVICKÉ KRONIKY:

Hostinec čp. 3, který vedl dědeček paní Lipavské Jan Mlejnek, byl velice známý a o nedělích velmi navštěvovaný občany z Litomyšle, kteří si tam rádi chodili zahrát kuželky a posedět ve stínu rozložitých kaštanů. Na sále byly také pořádány taneční zábavy a plesy. Poněvadž však později byl ve velmi špatném stavu, rozhodl se nový majitel Josef Mareček sál zrušit a celou budovu opravil (Kronika Říkovic a Višňárů, 1924–2004).

V místech, kde dnes jsou Višňáry, byl ve 14. a 15. století les „wolpuš“ (vlčina). Višňáry byly založeny kolem roku 1680. Nejprve byl postaven mlýn na půdě říkovického sedláka Chramosty a u něho při cestě panská hospoda. Chalupy ostatní vystavěny později (Kolébku Loučné, 1929).

Chalupa čp. 3 ve Višňárech

Višňáry jsou osadou Říkovic. Povinnou školní docházku jste tedy absolvovala v říkovické škole?

Ano. Od 1. do 5. třídy jsem chodila do Říkovic. Pak jsme všichni přecházeli do Morašic. Tam jsme s novými kamarády trávili školní léta až do 9. třídy. Mými spolužáky byli třeba Máňa Mrkosová, Věrka Macková a Vašek Šimek.

Dříve žádné autobusy jako dnes nejezdily. Do školy jste chodila pěšky? Nebála jste se?

I když jsem chodila do školy z Višňárů sama, nebála jsem se. Bohužel jsem žádného vrstevníka u nás ve vsi neměla. Chodila jsem pěšky po silnici. Ani si nevzpomínám, že bych měla nějakou svoji zkratku nebo oblíbenou trasu.

Vyrůstala jste v době války a období komunistického režimu. Ovlivnilo toto nepříjemné období i nějak vaši rodinu?

Když byla válka, tak jsem byla malá. Asi jsem si tu situaci v dětském věku neuvědomovala. Posléze jsme naštěstí ani s komunismem velké problémy neměli, i když jsem chodila do kostela.

Takže jste chodili do kostela do Morašic?

Ano, měla jsem hrozně ráda pana faráře Malého. S ním jsem měla i hodiny náboženství, když jsem chodila do morašické školy. Dostala jsem od něho i nějaké pěkné knížky. Dokonce mám i jeho kresbu v památníku.

Památník, to byl dříve hit mezi dětmi?

Památník frčel. Je to pěkná věc. Koho jsem měla ráda, tak tam na něho mám pěknou vzpomínku.

Co vás ve škole nejvíce bavilo?

Jelikož jsem byla jedináček, tak jsem si užívala čas s kamarády a v kolektivu. Ve škole mě nejvíce zajímala čeština. Naopak mě vůbec nebavila matematika. Když jsem dorazila ze školy, tak se šlo hned pomáhat na pole a pracovat kolem domu.

Kam vaše kroky směřovaly po základní škole?

Nastoupila jsem na zdravotní školu do Litomyšle. Vybrala jsem si obor dětská sestra, který byl tehdy na 3 roky. Na počátku 50. let byl nedostatek zdravotních sester. Důvodem byl velký pokles počtu řádových sester, které se o nemocné staraly. Vliv na celou situaci ve zdravotnictví měly bezpochyby změny ve společnosti.

Jak jste prožívala svoje dospívání? Chodila jste třeba s kamarádkami na tancovačky?

Ráda vzpomínám na taneční v Litomyšli. S holkami jsme se na lekce těšily. Vždy jsme se domluvily, kde budeme spát. Z tanečních jsme několikrát šly společně do Višňárů a cestou jsme probíraly zážitky z večera. V sobotu se chodilo na plesy a zábavy. Hodně jsem víkendy trávila se svými spolužačkami Aničkou Síčovou z Makova a Liduškou Burešovou z Lažan.

Když jste dokončila studium na zdravotnické škole, kam jste šla pracovat?

Nastoupila jsem na dětské oddělení do Litomyšlské nemocnice. Byla jsem 5 let dětskou sestrou u kojenců. Poté jsem přešla do terénu. Pracovala jsem v několika ambulancích praktických lékařů pro děti.

Jaká byla náplň práce dětské zdravotní sestry?

Pomáhala jsem zajišťovat běžnou kurativu a prevenci. V ordinacích jsme také měli vyhrazený čas pro poradny. Jako zdravotní sestra jsem navštěvovala i děti v jejich domácím prostředí. Když maminka měla první dítě, tak jsem ji pomáhala, jak správně koupat nebo připravovat jídlo. Do domácnosti jsem chodila sama jako dětská sestra bez lékaře. S lékařem se chodilo pouze na první návštěvu po porodu.

Vzpomenete si, se kterými lékaři jste pracovala?

Bylo jich hodně, spolupracovala jsem během svého profesního života s řadou vynikajících lékařů. Vzpomenout ale mohu na paní doktorku Bromovou, pana doktora Šráčka a pana doktora Mareše. Od pana doktora Mareše jsem v roce 1995 odešla do důchodu.

Zdravotní sestra Marie Lipavská...

...při práci na dětském oddělení.

V ordinacích jste měli určitě výborný přehled o dění kolem, nemám pravdu?

Máte, v ordinacích a čekárnách jsme se toho vždy hodně dozvěděli. Ale poměry se dnes hodně změnily. Mladí lidé jsou spíše na mobilu, než aby si mezi sebou povídali. Nejsou moc komunikativní. Dříve v čekárně u doktora si pacienti povídali nebo si někteří četli noviny. Dnes je tam naprosté ticho a všichni koukají do mobilu. Je to hrozné.

Největší část svého života jste strávila ve zdravotnictví. To ale není mnohdy jednoduché psychicky ani fyzicky.

Zdravotní sestra bylo asi moje poslání, hodně mě ta práce bavila a naplňovala. Člověk nevěděl, co ho čeká. Vždy vše nebylo růžové, to jsem právě hodně poznala v tom zdravotnickém prostředí.

V období dospívání jste poznala svého budoucího muže. Vybavíte si vaši svatbu?

Můj první manžel Josef Mareček pocházel až ze Svojanova. Obřad proběhl v kostele v Morašicích a také na úřadě v Litomyšli. Doma jsme pak uspořádali svatební hostinu. V roce 1988 mi ale zemřel. Pak jsem se seznámila s mým druhým manželem Vojtěchem Lipavským, který byl také vdovec. S ním jsem ale žila jenom 4 roky, protože mi také zemřel. Celý život jsem pracovala kolem dětí, vlastních dětí mi bohužel dopřáno nebylo.

Novomanželé Lipavští

Jak Višňáry vypadaly třeba před 50 lety?

Asi jako teď, jen jezdilo mnohem méně aut než dnes. Ten dopravní provoz je opravdu hrozný, zvláště když je nějaká objízďka. Řidiči tudy jezdí strašně rychle, vůbec nerespektují, že projíždějí vesnicí.

Jak jste trávili zimu, kdy nebylo po venku tolik práce?

V zimě nebo po večerech jsme hráli třeba karty. Když jsem byla malá, tak si pamatuji, že jsme hrávali se starou babičkou Kopeckou duráka.

Dům čp. 1 tady ve Višňárech je bývalý mlýn. Pamatujete, když byl ještě v provozu?

Plný provoz si už nepamatuji. Byly mi asi 2 roky, když rodina Musilova s mletím obilí skončila. Ale vzpomínám na to, jak pro lidi ještě po skončení provozu mlýna pekli moc dobrý chleba. Když se podívám z okna na ten dům, tak vzpomenu i na jejich dvě dcery Máňu a Aničku.

Žádné zmínky o rybníku ve Višňárech jsme v kronice nenašli. Odkud tedy brali do mlýna vodu?

Žádný rybník tady opravdu dříve nebyl. Na provoz mlýna stačila jen malá říčka, která tudy protékala. Tento současný rybník se začal stavět až na podzim roku 2005.

Mezilidské vztahy musely být v tak malé vesničce, jako jsou Višňáry, až rodinného charakteru?

To říkáte přesně. Dřív lidé byli hodně ve styku. Znali jsme se všichni mezi sebou. Dnes jsou ty poměry opravdu jinačí. Žijí tady rodiny, mladí, které už ani neznám. Ale i dnes si nemůžu stěžovat, mám dobré sousedy. Vzpomínám na manžele Lacmanovi a Milušku Kopeckou. Byla to moje kamarádka, i když o dost mladší, bohužel brzo zemřela.

Přátelili jste se i s lidmi z Řikovic?

Samozřejmě. Dřív se znal opravdu každý. Z Řikovic třeba znám Aničku Tašnerovou nebo Tašnerovi „Zpěvákovi“. Hodně jsem se kamarádila právě s Jaruškou Tašnerovou „Zpěvákovou“. Často se se mnou radila, když jejich děti byly nemocné.

Višňáry jsou malá osada. Jak jste řešili nakupování potravin?

Když jsem byla malá, jedli jsme to, co jsme si vypěstovali. Jeden čas k nám také do Višňárů jezdila pojízdná prodejna. Když jsem ale pracovala v Litomyšli, tak jsem nakoupila tam. Dnes děkuji Lacmanovým a paní Tošovské, že mi nakupují.

Od roku 1994 žijete sama. Není vám smutno?

Určitě by mě potěšilo, kdyby se někdo zastavil na besedu nebo prohodil jen pár slov. Bývalo by to fajn, kdybych trávila čas s manželem. Zemřel mi o rok dříve, než jsem nastoupila já do důchodu. Často mě ale navštěvují děti právě mého druhého manžela. Ale jak sami říkají, v dnešní době je nejhorší ten čas. Je to opravdu jiné, než to bývalo. Dodnes se ještě scházím s kamarádkou Růžou Mokrejšovou. Moc ráda ji vždy vidím.

Dnes hodně rodin jezdí na letní i zimní dovolenou. Kde jste odpočívala vy?

Jezdili jsme spíše na jednodenní výlety. Nemohli jsme od hospodářství odjet, dříve to bylo jinak. Můj první manžel měl Jawu 350, tak na ní. S druhým mužem jsme podnikli také několik pěkných výletů. Hezký den jsme prožili třeba na Hostýně nebo Svatém kopečku.

Vy ale taky máte řidičský průkaz? Tak jste se do práce dopravovala sama?

Řidičské oprávnění jsem si dělala až po škole. Do autoškoly jsem nastoupila s kamarádkou Růžou Mokrejšovou. Už před lety jsem přestala jezdit. Když jsem ale pracovala, jezdila jsem do práce převážně autobusem. Horší to bylo na služby do nemocnice, kde jsme měli 12hodinové směny. To jsem buď jezdila na kole, nebo mě zavezl manžel.

Jak trávíte čas během dne?

Ráda jsem luštila křížovky nebo jsem si něco pěkného přečetla. Bohužel se mi ale zhoršil zrak, tak už je to horší. Když je ale hezké počasí, tak si sednu ven do zahrádky. Mám kočičku. Bojím se ale o ní. Jak je tu poměrně velký provoz, tak aby mi ji někdo nepřejel. Pořád kontroluji branku, aby mi na tu silnici neutekla.

A co televize a rádio? Zapnete je?

Televizi zapínám jen v čase, kdy vysílají AZ kvíz, Kde domov můj nebo Na lovu. Ráda také kouknu na zprávy, abych věděla, co je ve světě nového. Večer už pořady nesleduji. Vysílají tam filmy, kde se střelí, jak kdyby toho špatného ve společnosti nebylo dost.

Co vám dělá radost?

Mám moc ráda kytíčky. Poslední dobou ale uvažuji, že na svoji zahrádku nasázím pouze trvalky. Pohyb už mám omezenější než dříve, dnes tu péči o ně už moc nezvládám. Děkuji dětem Lipavským, že mi se zahrádkou pomáhají. Radost mi, ale také udělá každá dechovka, kterou pustíte v obecním rozhlase. Hned je ten den veselejší. Budu moc ráda, když je budete hrát častěji.

Setkání u Tašnerů „Zpěváků“ 13. 6. 2024

Chtěla byste něco vzkázat našim čtenářům?

S vírou, nadějí a láskou je život krásný. Úsměv nestojí nic a přináší mnoho, obohacuje toho, kdo přijímá, aniž by ochuzoval toho, který dává.

Děkujeme za milou odpolední besedu.

ČTEME Z KRONIKY MORAŠIC

Roku 1881 Národní divadlo, nákladem celého národa zbudované, shořelo, a když se po požáru tom stavělo po druhé, odvedeno sbírkou v naší obci 100 zl. Roku 1883 bylo Národní divadlo po požáru znova vystaveno a nastaly divadelní vlaky, kterými venkov hromadně do Prahy přijížděl. Z naší obce vyjelo divadelním vlakem poprvé 20 osob.

Ty pěkné časy, dokud panství Litomyšlské držel rod Valdštejnův, vymizely, jakmile cizí kníže, Bavorák, kníže z Thurn Taxisů panství Litomyšlské ujal a do zámku Němce Bavoráky za úředníky dosadil. Peníze na panství vytěžené zaslány do Bavor a kde jen bylo možné jakýmkoliv způsobem těžiti z této krajiny, hledělo se ve prospěch ciziny využítkovati. Statek knížecí tak ohromný v nejlepší poloze a výnosnosti nestačoval lakotnosti a hrabivosti jejich i nutili nás do procesů a my nuceni nanovo obhajovati to, co jsme, a předkové naši staletí drželi a užívali.

„Ó zlaté Cerekvice, stříbrné jsou Morašice, Němčice je slamená a Třebová culková.“ Tento starožitný lidový popěvek krátce a velmi výstižně charakterizuje krajinu naši, co se týče její úrodnosti. Cerekvice a Morašice klade na první místo, kde buchty a koláče jsou, v Němčicích chleba a tam na horách vůkol České Třebové, tam běda!

OBEC MORAŠICE U LITOMÝŠLE
VETERÁN KLUB LITOMÝŠL
LILY MOTO RACING

VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA

Vzpomínkovou
besedu
NA SILNIČNÍ ZÁVODY MOTOCYKLŮ
MORAŠICKÝ TROJÚHELNÍK

v sobotu
29.6.2024
od 13 hodin na fotbalovém hřišti v Morašicích

PROGRAM:

PROMÍTÁNÍ

- filmového záznamu a fotografií ze vzpomínkové jízdy 17. 6. 2023
- původního záznamu a fotografií ze 70. let

BESEDA

- beseda s jezdci a zasloužilými mistry sportu
- účast přislíbili B. Fendrich, Z. Havrda, J. David, M. Sedlák a další

VÝSTAVA

- silničních závodních motocyklů
- historických motocyklů

Občerstvení zajistí Veronika Říhová a grilovaného divočáka Myslivecký spolek Morašice. Vstupné dobrovolné

Turnaj 33. ročník
morašických
čtvrtí

PÁTEK 5. července 2024
od 13:00 hodin
na fotbalovém hřišti
v Morašicích

Skupina A:
Kaučina, Mexiko, Za Rychtou

Skupina B:
Hřbitovní kvítí, Říkovice, Františka

občerstvení - kýta na rožni

hudba k poslechu a tanci, skákací hrad pro děti

SVATEBNÍ ŠATY

Na podzim chystáme opět módní přehlídku na téma SVATBA.

Prosíme, kdo by mohl zapůjčit dobové svatební šaty (do 80. let) pro nevěstu a pro družičku, dejte nám vědět na obecní úřad. Děkujeme.

Setkání fotbalových příznivců
29.6. 2024 od 14:00 hod
Pohostinství U Růže

Zveme všechny přátele morašického fotbalu bez rozdílu věku na tradiční každoroční setkání. Mimo jiné uctíme památku Ladislava Tobka (Bořika), zavzpomínáme, zazpíváme si morašickou hymnu.

Text Zdeněk Krejza
Živá hudba Radka Kožená

Srdečně vás zveme na tradiční červencovou Slavnost na Růžovém paloučku. Letos na náš palouček zavítá pan senátor Kortyš, ale také lidé zastupující krajany, Čechy žijící v zahraničí. Ty, kteří podporují také vzdělávání v českém jazyce u dětí žijících v cizojazyčném prostředí. Vedle vážné hudby, ale s řadou velmi známých melodií, uslyšíte česko-německý pozounový soubor a také si budete moci zazpívat mnoho známých písniček s harmonikou – heligonkou v pozdním odpoledni na Růžovém paloučku.

Spolek přátel Růžového paloučku v Újezdci u Litomyšle pořádá

SLAVNOST
na Růžovém paloučku
v neděli 7. července 2024 od 14 hodin

Záštitu nad Slavností převzal JUDr. **Martin Netolický**, Ph.D., hejtmán Pardubického kraje

Projevy: **Michal Kortyš** senátor za obvod č. 50 Svítavy, Senát Parlamentu ČR, místopředseda Podvýboru pro energetiku a dopravu Výboru pro hospodářství, zemědělství a dopravu

Jan Bistranin předseda spolku **Exulant**, sdružující potomky českých exulantů pro věru

Vladimír Honzálek Zpívající lípa z Teletci, strom roku 2021 ČR – příběh a okolnosti přenesení dočasně odnože lípy na Růžový palouček, od V. Dvořáčkové, zakladatelky Asociace zástupců českých škol v zahraničí

Iva Jirovská spolek **Česká škola bez hranic**, 15 let po celém světě pomáhají zakládat české školy pro děti s českými kořeny

Hudební vystoupení: **Slavné operní melodie** **Boris Prýgl** basbaryton, sólista Bavorské státní opery **Ahmad Hedar** klavír, zpěv **Jana Ženková** soprán

Consonare evangelický pozounový sbor česko-německý pozounový sbor, dechová duchovní hudba

Cloggers taneční skupina sdružující jedny z nejlepších stepalů (cloggerů) v ČR

Tomáš Klásek - Zpívající heligonka Lidové a židovské písně, ty si se „zednickým píánem“ rádi zazpíkáme

Vstupné dobrovolné

www.ruzovypaloucek.cz

CO NÁS ČEKÁ?

MORAŠICE		PŘIPRAVOVANÉ AKCE:	ŘIKOVICE
29. 6. sobota	MORAŠICKÝ TROJÚHELNÍK – vzpomínková beseda	7. 9. sobota	Rozloučení s prázdninami v Řikovicích s doprovodem kapely Ježkovy voči
29. 6. sobota	Setkání fotbalových příznivců	Všechny akce BUDOU UPŘESNĚNY na plakátcích, webových stránkách a na Facebooku.	
5. 7. pátek	Turnaj morašických čtvrtí		
7. 7. neděle	Slavnost na Růžovém paloučku		

**Krásné léto
a pohodové prázdniny
přeje všem svým občanům**

Obec Morašice

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

Své významné životní jubileum
oslavili naši spoluobčané:

- 70** Anna Černohorská
Jana Hájková
Milan Stráník
Pavel Stráník
- 75** Ludmila Lněničková
František Levý
Václav Černohorský
- 85** Jan Dostál
Lubomír Plšek
Jiřina Plšková
- 95** Jaroslava Tobková

Všem blahopřejeme a do dalších let
přejeme hodně zdraví.

